



Enligt sändlista

BEGÄRAN OM UTLÅTANDE

Jord- och skogsbruksministeriet uppmanar instanserna på sändlistan komma med utlåtanden om det bilagda utkastet.

Utlåtandena skickas senast 28.6.2019 i första hand per e-post till adressen kirjaamo@mmm.fi eller per brev till Jord- och skogsbruksministeriet, PB 30, 00023 STATSRÅDET. Utlåtandena som sänds elektroniskt levereras i pdf-, Word- eller rtf-format.

Denna begäran om utlåtande finns bara i elektronisk form.

Ytterligare information ger Hannu Miettinen, tfn 02951 62478, e-post: hannu.miettinen@mmm.fi och Anne Haikonen, tfn 02951 62438, e-post: anne.haikonen@mmm.fi

Avdelningschef

Minna-Mari Kaila

Lagstiftningsråd

Hannu Miettinen

BILAGOR:

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till ändring av livsmedelslagen samt av lagarna om växtskyddsmedel och om Enheten för utredning av grå ekonomi

Ministeriets begäran om utlåtande samt bilagor finns att få på ministeriets webbplats <http://mmm.fi/sv/pare-miss>

SÄNDLISTA Oikeusministeriö
Sisäministeriö
Puolustusministeriö
Valtiovarainministeriö
Työ- ja elinkeinoministeriö
Sosiaali- ja terveysministeriö
Ympäristöministeriö
Ruokavirasto
Valtion ravitsemusneuvottelukunta
Ahvenanmaan valtionvirasto (Statens ämbetsverk på Åland)
Aluehallintovirastot (AVI)
Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset (ELY-keskukset)
Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (Tukes)
Verohallinto – Harmaan talouden selvitysyksikkö
Ålands landskapsregering
Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto (Valvira)
Tulli
Tullilaboratorio
Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet (ÅMHM)
Elinkeinoelämän keskusliitto (EK)
Eläinlääkärihygieenikkojen yhdistys ry
Elintarviketeollisuusliitto ry (ETL)
Eläintautien torjuntayhdistys ry (ETT)
Kasvinsuojeluteollisuus ry (KASTE)
Kuluttajaliitto - Konsumentförbundet
Luomuliitto ry
Maa- ja metsätaloustuottajain keskusliitto MTK ry
Matkailu- ja Ravintolapalvelut MaRa ry
ProAgria
Puutarhaliitto
Päivittäistavarakauppa ry (PTY)
Suomen Eläinlääkäriliitto ry
Suomen Kunnaneläinlääkäriliitto ry
Suomen Kuntaliitto
Svenska Lantbruksproducenternas Centralförbund SLC
Helsingin yliopisto, eläinlääketieteellinen tiedekunta

Den undertecknade begäran om utlåtande finns i jord- och skogsbruksministeriets arkiv.

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till ändring av livsmedelslagen samt av lagarna om växtskyddsmedel och om Enheten för utredning av grå ekonomi

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås det att livsmedelslagen, lagen om Enheten för utredning av grå ekonomi och lagen om växtskyddsmedel ska ändras.

Enligt förslaget ska tillsynen enligt livsmedelslagen ändras så att den bättre motsvarar nuvarande verksamhetsbetingelser genom att den separata tillsynen över den första ankomstplatsen för livsmedel av animaliskt ursprung och köttbesiktningen integreras närmare som en del av den övriga riskbaserade livsmedelstillsynen. Aktörernas administrativa börda lättas enligt förslaget genom att kraven på egenkontroll lindras och praxis vad gäller livsmedelshygienisk kompetens underlättas. I lagen ska det även regleras om nya redskap för tillsyn såsom myndigheters provtagning utan identifiering, inspektion i utrymmen som huvudsakligen används för boende och stängning av webbplatser.

Uppgifter i anslutning till export föreslås bli nya uppgifter för Livsmedelsverket. Lagen uppdateras även för att motsvara Europeiska unionens kontrollförfordning som börjar tillämpas partiellt i december 2019.

Livsmedelslagen ska enligt förslaget utökas med en bestämmelse om företagares tillförlitlighet. Samtidigt ska lagen om Enheten för utredning av grå ekonomi ändras på motsvarande sätt.

Riskbedömningen före fastställande av gränsvärden för bekämpningsmedelsrester ska enligt förslaget överföras från Livsmedelsverket till Säkerhets- och kemikalieverket. Expertsamarbetet i tillståndsärenden underlättas då bekämpningsmedlen och riskbedömningen av rester av dem centraliseras i ett ämbetsverk. Samtidigt föreslås det att lagen om växtskyddsmedel ändras på motsvarande sätt.

Propositionen hänför sig till budgetpropositionen för 2020.

Lagarna avses träda i kraft den 1 januari 2020.

ALLMÄN MOTIVERING

1 INLEDNING

Lagstiftning om livsmedel

Syftet med livsmedelslagstiftningen är att garantera konsumenterna hälsomässig och ekonomisk säkerhet. En fungerande lagstiftning och tillsyn garanterar också att livsmedelsföretagarna behandlas lika och konkurrerar på lika villkor. För att lagstiftningens syften ska nås krävs det att företagarna bär sin del av ansvaret att se till att livsmedlen är säkra och även i övrigt uppfyller föreskrivna krav.

Jord- och skogsbruksministeriet genomförde 2014 en enkät om livsmedelslagens funktionsduglighet. Genom enkäten utreddes det om lagens tillämpningsområde samt dess allmänna principer och krav fortfarande fungerar. Dessutom utreddes det om de instrument som bygger på livsmedelslagen är ändamålsenliga för att nå målen.

Regeringsprogrammet för statsminister Sipiläs regering ställde sommaren 2015 upp de strategiska målen sysselsättning, konkurrenskraft och tillväxt, som man strävar efter att uppnå bland annat genom att avveckla onödiga reglering och byråkrati. Som ett led i verkställandet av regeringens spetsprojekt för att minska regelbördan har jord- och skogsbruksministeriet samt ämbetsverken inom dess förvaltningsområde förbundit sig att genom lagstiftande och styrande metoder se till att byråkrati som upplevs som överflödigt avskaffas.

Syftet med statsrådets redogörelse om livsmedelspolitik Mat2030 (SRR 2/2017 rd) är att garantera att Finlands myndighetssystem förmår möta utmaningar för tillsynen och att man har beredskap att effektivt identifiera, förebygga och avvärja både nya och redan befintliga hot mot livsmedelssäkerheten. Syftet är också att försäkra att Finlands goda livsmedelssäkerhet ses som en viktig exporttillgång och att myndighetsverksamheten stöder exporten.

Som ett led i utvecklingen av centralförvaltningens ämbetsverksstruktur i statsminister Juha Sipiläs regering lämnade jord- och skogsbruksministeriet i februari 2018 en proposition till riksdagen med förslag till lag (RP 8/2018 rd), enligt vilken det inom jord- och skogsbruksministeriets förvaltningsområde inrättas ett nytt ämbetsverk, där Livsmedelssäkerhetsverkets och Landsbygdsverkets uppgifter samt en del av uppgifterna från Lantmäteriverkets central för informationsförvaltningstjänster kombineras. Lagen om Livsmedelsverket (371/2018) utfärdades den 18 maj 2018. Det nya Livsmedelsverket inledde sin verksamhet den 1 januari 2019.

Hösten 2018 lämnades regeringens proposition med förslag till livsmedelslag (RP 262/2018 rd). Propositionen koncentrerades på att förbättra lagens ändamålsenlighet och användbarhet samt på att minska på den administrativa bördan och byråkratin. Propositionen förföll våren 2019 i och med att regeringens propositioner i anslutning till landskapsreformen förföll. Många av de reformer som föreslogs i livsmedelslagen ansågs emellertid behövliga, och det ansågs fortfarande aktuellt att förverkliga dem. Beredningen av ändring av den gällande livsmedelslagen inleddes för att sätta reformerna i kraft.

Det har även gjorts ändringar i Europeiska unionens lagstiftning. En central ny EU-författning är den som gäller kontroll av livsmedelskedjan, Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/625 om offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet för att säkerställa tillämpningen av livsmedels- och foderlagstiftningen och av bestämmelser om djurs hälsa och djurskydd, växtskydd och växtskyddsmedel samt om ändring av Europaparlamentets och rådets förordningar (EG) nr 999/2001, (EG) nr 396/2005, (EG) nr 1069/2009, (EG) nr 1107/2009, (EU) nr 1151/2012, (EU) nr 652/2014, (EU) 2016/429 och (EU) 2016/2031, rådets förordningar (EG) nr 1/2005 och (EG) nr 1099/2009 och rådets direktiv 98/58/EG, 1999/74/EG, 2007/43/EG, 2008/119/EG och 2008/120/EG och om upphävande av Europaparlamentets och rådets förordningar (EG) nr 854/2004 och (EG) nr 882/2004, rådets direktiv 89/608/EEG, 89/662/EEG, 90/425/EEG, 91/496/EEG, 96/23/EG, 96/93/EG och 97/78/EG samt rådets beslut 92/438/EEG (*förordningen om offentlig kontroll*).

2 Nuläge

Lagstiftning och praxis

2.1.1 Lagstiftning

Livsmedelslagen och de förordningar som utfärdats med stöd av den

Syftet med livsmedelslagstiftningen är att trygga säkerheten hos livsmedel som ska användas av konsumenter samt att säkerställa en god hälsomässig livsmedelskvalitet och annan kvalitet enligt livsmedelsbestämmelserna. Syftet med lagen är också att säkerställa att informationen om livsmedel är sanningsenlig och tillräcklig och att den inte är vilseledande för konsumenten. Syftet är dessutom att för egen del förbättra verksamhetsförutsättningarna för livsmedelsföretagare genom klara och konsekventa krav. Vad gäller livsmedelslagens tillämpningsområde konstateras att det som föreskrivs i lagen om livsmedel gäller i tillämpliga delar även för produkter som kommer i beröring med livsmedel.

Livsmedelsverket agerar som den centrala myndigheten för livsmedelstillsyn och ansvarar för planering, styrning, utveckling och utövande av den nationella livsmedelstillsynen bland annat via det riksomfattande livsmedelstillsynsprogrammet. Regionförvaltningsmyndigheterna arbetar som regionala livsmedelstillsynsmyndigheter. För den lokala livsmedelstillsynen svarar kommunen eller samarbetsområdet för miljö- och hälsoskyddet inom sitt verksamhetsområde. Enligt livsmedelslagen kan tillsynsmyndigheterna även låta utomstående tillsynsorgan utföra tillsynsuppgifter.

I livsmedelslagen hänvisas det i fråga om de allmänna kraven för livsmedelstillsyn till Europeiska unionens livsmedelslagstiftning. EU-lagstiftningen betonar planmässighet, öppenhet och effektivitet. Livsmedelsverket är skyldigt att utarbeta ett riksomfattande tillsynsprogram för styrning och samordning av verkställigheten av tillsynen. För att effektivisera planmässigheten ska även kommunen och de övriga tillsynsmyndigheterna utarbeta tillsynsplaner.

Egenkontrollförpliktsen för livsmedelsföretagare är en central del av säkerställandet av livsmedelstillsynen och övrig lagenlighet. Egenkontrollförpliktsen i livsmedelslagen har utvecklats till en helhet som bättre tjänar livsmedelsverksamheten och konsumenten. Kraven på godkännande av planen för egenkontroll och tillsynsmyndighetens skyldighet att ange vilka undersökningar egenkontrollen ska omfatta slopades ur livsmedelslagen när lagen reviderades 2011.

Livsmedelsverket har hand om tillsynen vid den första ankomstplatsen när det gäller animaliska livsmedel från en annan medlemsstat i Europeiska unionen. Enligt livsmedelslagen ordnas tillsynen i första hand så att Livsmedelsverket ingår ett avtal med kommunen, genom vilket kommunen förbinder sig till att sköta tillsynen över de första ankomstplatser som är belägna inom kommunen. En kommun kan också sköta uppgiften för flera kommuners del. Det är frivilligt för kommunen att ingå avtalet.

EU:s lagstiftning hänför utfärdandet av bestämmelser om administrativa tvångsmedel till det nationella planet. Unionslagstiftningen förutsätter dock att verksamhet som bryter mot livsmedelsbestämmelserna ska åtföljas av ändamålsenliga administrativa åtgärder eller straffrättsliga påföljder. I livsmedelslagen ingår administrativa tvångsmedel av olika stränghetsgrad och en straffbestämmelse som går under benämningen livsmedelsförseelse. I fråga om lindrigare tvångsmedel har tillsynsmyndigheten getts prövningsrätt när det gäller tillämpningen av tvångsmedlet.

Enheten för utredning av grå ekonomi

Enligt 1 § i lagen om Enheten för utredning av grå ekonomi (1207/2010) ska utredningsenheten främja bekämpningen av den grå ekonomin genom att producera och sprida information om grå ekonomi och bekämpningen av den. Enligt 6 § i lagen har utredningsenheten också i uppgift att på begäran utarbeta fullgöranderapporter om organisationer och organisationsanknutna personer som stöd för de myndighetsuppgifter som anges i lagen. Syftet med fullgöranderapporten är att ge en huvudsakligen på sekretessbelagd myndighetsinformation baserad helhetsbild av den organisation eller de organisationsanknutna personer som rapporten gäller och stödja den uppgift som myndigheten som framställt begäran har genom att underlätta och effektivisera den informationsinhämtning som anknyter till uppdraget och samtidigt stödja bekämpningen av grå ekonomi genom att utöka kännedomen hos den myndighet som behandlar saken om hur organisationen eller den organisationsanknutna personen har skött sina lagstadgade skyldigheter.

I 5 § 4 mom. i lagen om Enheten för utredning av grå ekonomi föreskrivs att utredningsenheten i fullgöranderapporten ska beskriva hurdan verksamhet och ekonomi en organisation eller en organisationsanknutna person samt en organisation eller organisationsanknutna person med direkt eller indirekt koppling till de försträdda har och hur de fullgör sina skyldigheter i anknytning till skatter, lagstadgade pensionsförsäkrings-, olycksfallsförsäkrings- och arbetslöshetsförsäkringsavgifter och avgifter som tullen tar ut. Syftet med fullgöranderapporten är att ge den myndighet som begärt rapporten en helhetsbild av vilken slags ekonomisk verksamhet föremålet för utredningen bedriver och hur det har fullgjort de offentligrättsliga förpliktelserna i anslutning till denna verksamhet. Av fullgöranderapporten framgår dessutom

föremålets förmåga att fullgöra sina skyldigheter och till vilka andra organisationer eller organisationsanknutna personer föremålet har en koppling genom ansvarsställning eller innehav.

Innehållet i en fullgöranderapport består huvudsakligen av sådana uppgifter som finns i myndighetsregister och som är sekretessbelagda. Informationsinnehållet i fullgöranderapporten bestäms i enlighet med 7 § 1 mom. i lagen om Enheten för utredning av grå ekonomi på basis av det hurudan rätt den myndighet som begärt fullgöranderapporten har att få sekretessbelagd information för ändamålet i fråga. Fullgöranderapporten utvidgar således inte rätten till information hos den myndighet som begär rapporten, utan rapporten utarbetas på basis av de uppgifter som myndigheten åläggs någon annanstans i lag och den rätt till information som bestäms på basis av dem.

I jämförelse med traditionellt informationsutbyte, som bygger på ett fall eller på massinformation, är fördelen med en fullgöranderapport det noggrant på förhand överenskomna innehållet samt uppgifternas framställningssätt, aktualitet och snabba inhämtning. Fullgöranderapporten är en dataproduct, vars syfte är att skapa en helhetsbild av organisationen eller den organisationsanknutna personen. Enheten för utredning av grå ekonomi använder sig av ett datasystem (Rapporteringsdatasystemet) som möjliggör snabb inhämtning av uppdaterade uppgifter från olika myndigheter. Med hjälp av systemet går det att på ett snabbt och kontrollerat sätt inhämta och överlåta uppgifter till myndigheten som begär det och uppgifterna kan sändas med standardiserat innehåll och i standardiserade former. Innehållet i fullgöranderapporten är inte, till skillnad från traditionellt informationsutbyte, bundet av de uppgifter som begärs eller överläts av en tjänsteman när det gäller innehållet för de uppgifter som begärs eller överläts. Utredningsenheten erbjuder därtill service i fråga om förståelsen av datainnehållet.

I 6 § i lagen om Enheten för utredning av grå ekonomi beskrivs uttömmande de användningsändamål för vilka en fullgöranderapport får utarbetas. För tillfället möjliggör lagstiftningen inte att fullgöranderapporter utarbetas som stöd för processer inom livsmedelstillsynen.

Rester av bekämpningsmedel

I 3 § 13 punkten i den gällande livsmedelslagen föreskrivs att lagen tillämpas också på genomförandet av Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 396/2005 om gränsvärden för bekämpningsmedelsrester i eller på livsmedel och foder av vegetabiliskt och animaliskt ursprung och om ändring av rådets direktiv 91/414/EEG och på genomförandet av rättsakter som utfärdats med stöd av dem till den del inte något annat föreskrivs om genomförandet av rättsakterna någon annanstans i lag. I 30 § 13 punkten i livsmedelslagen föreskrivs det att Evira fastställer sådana tillfälliga gränsvärden för bekämpningsmedelsrester som avses i artikel 18.4 i den förordning om gränsvärden för bekämpningsmedelsrester som nämns i 3 § 1 mom. 13 punkten.

Kemikalieövervakningen omorganiserades 2011. Att kemikalieövervakningen centraliseras hos Säkerhets- och kemikalieverket möjliggjorde att det allt mer ökade antalet EU-rättsakter genomförs nationellt på ett effektivt sätt och att uppgifter som hör till samma arbetsprocess koncentreras i ett ämbetsverk.

I 5 § i lagen om växtskyddsmedel (1563/2011) föreskrivs att Säkerhets- och kemikalieverket beslutar om godkännandet av växtskyddsmedel. På samma sätt föreskrivs det att det ansöknings- och dokumentmaterial som avses i artikel 33 i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1107/2009 om utsläppande av växtskyddsmedel på marknaden och om ändring av rådets direktiv 79/117/EEG ska lämnas till Säkerhets- och kemikalieverket.

Enligt 24 § i lagen om växtskyddsmedel svarar Säkerhets- och kemikalieverket för verkställigheten av lagen och Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1107/2009, för tillsynen över efterlevnaden av lagen och för genomförandet av de bestämmelser som utfärdats och föreskrifter som meddelats med stöd av den och för organiseringen av tillsynen. Säkerhets- och kemikalieverket är den behöriga myndighet som avses i artikel 75.1 och den myndighet som avses i artikel 75.2 i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1107/2009.

I 27 § i lagen om växtskyddsmedel föreskrivs också om de statliga myndigheter och inrättningar som är skyldiga att utföra kontroller av ämnen och preparat som är avsedda som växtskyddsmedel i syfte att utreda förutsättningarna för godkännande av dem eller att ge utlåtanden till Säkerhets- och kemikalieverket om förutsättningarna för godkännande. Naturesursinstitutet (Luke) gör inspektioner och ger utlåtanden när det gäller att bedöma den biologiska effektiviteten och användbarheten. Livsmedelsverket analyserar och bedömer rester av växtskyddsmedel som förekommer i växtprodukter och animaliska produkter, utarbetar förslag för Europeiska unionen om gränsvärden för rester av växtskyddsmedel och kemiska analyser samt utför inspektioner av och ger utlåtanden om fysikaliska och tekniska test av växtskyddsmedel.

Den internationella utvecklingen samt lagstiftningen i utlandet och i EU

2.2.1 EU:s livsmedelslagstiftning

EU-lagstiftning om livsmedelstillsyn

Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 882/2004 om offentlig kontroll för att säkerställa kontrollen av efterlevnaden av foder- och livsmedelslagstiftningen samt bestämmelserna om djurhälsa och djurskydd började tillämpas samtidigt som hygienbestämmelserna den 1 januari 2006.

Om offentlig kontroll av livsmedel av animaliskt ursprung föreskrivs i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 854/2004 om fastställande av särskilda bestämmelser för genomförandet av offentlig kontroll av produkter av animaliskt ursprung avsedda att användas som livsmedel, i de fall att Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 853/2004 tillämpas. I förordningen finns bestämmelser om godkännande av livsmedelslokaler och om de offentliga kontrollernas omfattning, såsom övervakning av mjölkproduktion och fiskeriprodukter, köttbesiktning, tjänsteveterinärens uppgifter samt behörighetskrav för personer som utför köttbesiktning. Förordningen innehåller dessutom bestämmelser om övervakning i anslutning till import av livsmedel av animaliskt ursprung.

Bestämmelser om kontroll av animaliska livsmedel vid handeln på den inre marknaden finns i Europeiska rådets direktiv 89/662/EEG om veterinära kontroller vid handeln inom gemenskapen. Direktivet gör det möjligt att på destinationsorten utföra stickprovskontroller av livsmedelspartier som levereras från en annan medlemsstat (första ankomsttillsyn).

Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 882/2004 och Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 854/2004 ersätts med Europaparlamentets och rådets nya förordning (EU) 2017/625 om offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet för att säkerställa tillämpningen av livsmedels- och foderlagstiftningen och av bestämmelser om djurs hälsa och djurskydd, växtskydd och växtskyddsmedel. Förordningen trädde i kraft våren 2017 och börjar tillämpas i huvudsak den 14 december 2019. Kraven i förordningen motsvarar till stora delar kraven i förordningarna (EG) nr 882/2004 och nr 854/2004. Genom förordningen ges kommissionen befogenhet att utfärda närmare bestämmelser till exempel om köttbesiktning.

Genom förordningen om offentlig kontroll samordnas tillsynen över den jordbruksbaserade livsmedelskedjan. Förordningens tillämpningsområde är bredare än det i förordning (EU) nr 882/2004 på så sätt att nästan alla sektorer i anslutning till livsmedelskedjan hör till tillämpningsområdet. Enligt förordningen bör den officiella kontrollen vara riskbaserad, regelbunden och effektiv och den ska utövas i alla led av produktionen i regel utan anmälan. Den offentliga kontrollen ska ta hänsyn till tillförlitligheten hos och resultatet av de egenkontroller som aktörerna utfört, inklusive privata kvalitetssäkringssystem där så är lämpligt. Dessutom ska uppgifter som tyder på att konsumenterna sannolikt vilseleds tas i beaktande. Kontrollen ska vara planmässig, den ska rapporteras och den ska vara genomskådlig.

I förordningen är uppgifterna indelade i offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet. Den offentliga kontrollen består närmast av att konstatera kravenlighet medan den andra offentliga verksamheten omfattar exempelvis åtgärder i anslutning till uppföljning och bekämpning av djursjukdomar. I förordningen föreskrivs om offentlig kontroll som utförs av EU-ländernas myndigheter och om annan offentlig verksamhet, om myndigheternas kompetens samt om kravet på att utbilda myndigheter och utföra revision av dem. Förordningen föreskriver mer detaljerat än tidigare om delegering av den offentliga kontrollen och annan offentlig verksamhet från myndigheterna till andra aktörer.

När det gäller tillsynen fastställer förordningen allmänna principer för efterlevnadsåtgärder och sanktioner. Förteckningen över exempel på åtgärder vid bristande efterlevnad av livsmedelsbestämmelserna har utvidgats. Myndigheterna kan bland annat beordra aktören att öka egenkontrollernas frekvens eller att aktörens webbplatser läggs ner under en lämplig tidsperiod. Förordningen fastställer också de ekonomiska sanktioner som ska tillämpas vid överträdelser av bestämmelserna genom bedrägligt eller vilseledande agerande. Medlemsstaterna ska säkerställa att lämpliga arrangemang för rapportering av överträdelser av livsmedelsbestämmelserna finns till förfogande, och att de rapporterade personerna skyddas mot repressalier.

EU-lagstiftning om bekämpningsmedelsrester

Bestämmelser om bekämpningsmedelsrester ingår i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 396/2005 om gränsvärden för bekämpningsmedelsrester i eller på livsmedel och foder av vegetabiliskt och animaliskt ursprung och om ändring av rådets direktiv 91/414/EEG.

Med bekämpningsmedelsrester avses enligt artikel 3.2 c i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 396/2005 rester, inklusive verksamma ämnen, deras metaboliter och/eller produkter som härrör från deras nedbrytnings- eller reaktionsprodukter av verksamma ämnen, som för närvarande används eller tidigare använts i växtskyddsmedel, inklusive rester som kan uppstå till följd av användning i växtskydd, veterinärmedicin eller som biocid.

Med gränsvärden för rester avses enligt artikel 3.2 d i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 396/2005 den övre lagliga gränsen för halten av bekämpningsmedelsrester i eller på livsmedel eller foder, fastställd i enlighet med samma förordning och på basis av god jordbrukspraxis samt den lägsta möjliga exponering av konsumenter som krävs för att känsliga konsumenter skall skyddas.

En medlemsstat till vilken en ansökan som gäller gränsvärden för rester har lämnats skall enligt artikel 8 i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 396/2005 utvärderas i enlighet med de relevanta bestämmelserna i de enhetliga principer för utvärdering och godkännande av växtskyddsmedel eller särskilda utvärderingsprinciper som skall fastställas genom en kommissionsförordning i enlighet med förfarandet i artikel 45.2 i förordningen.

Europeiska myndigheten för livsmedelssäkerhet (EFSA) skall enligt artikel 10 i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 396/2005 bedöma ansökningarna om gränsvärden och medlemsstaternas utvärderingsrapporter om dem för fastställande av riskerna för konsumenten, och i förekommande fall för djur. EFSA lämnar utgående från utvärderingen ett motiverat yttrande särskilt om de risker för konsumenten, och i förekommande fall för djur, som är förknippade med fastställande, ändring eller strykning av ett gränsvärde. Kommissionen beslutar enligt artikel 14 i förordningen om gränsvärdena utgående från medlemsstaternas utvärderingar och EFSA:s motiverade yttrande.

I undantagsfall, speciellt om bekämpningsmedelsrester kan bero på miljöförorening eller på någon annan förorening eller på användning av växtskyddsmedel enligt artikel 53 i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1107/2009 om utsläppande av växtskyddsmedel på marknaden kan en medlemsstat enligt artikel 16 i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 396/2005 fastställa tillfälliga gränsvärden för rester. Livsmedelsverket får enligt 30 § 13 punkten i livsmedelslagen (23/2006) fastställa tillfälliga gränsvärden för rester.

Enligt artikel 14 i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 396/2005 fastställer kommissionen gränsvärden för rester för kontroll av bekämpningsmedelsrester i livsmedel och foder. Kapitel V i förordningen gäller offentlig kontroll, rapporter och sanktioner. Enligt artikel 26 skall medlemsstaterna genomföra offentlig kontroll av bekämpningsmedelsrester för att se till att förordningen om rester följs, i enlighet med gemenskapslagstiftningen rörande offentlig kontroll. Artikel 27 i förordningen innehåller bestämmelser om provtagning och artikel 28 om analysmetoder. Kommissionen skall enligt artikel 29 årligen utarbeta ett kontrollprogram för gemenskapen som fastställer de specifika prover som skall ingå i de nationella kontrollprogrammen, och medlemsstaterna skall enligt artikel 30 upprätta nationella kontrollprogram. Livsmedelsverket ansvarar i Finland för upprättandet av det nationella kontrollprogrammet för rester enligt artikel 30 i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 396/2005. Resultaten av de nationella kontrollprogrammen skall översändas till kommissionen, europeiska myndigheten för livsmedelssäkerhet och de övriga medlemsstaterna och bifogas EFSA:s årsberättelse över bekämpningsmedelsrester. Kapitel V täcker även de sanktioner som avses i artikel 34 i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 396/2005 och som skall tillämpas vid överträdelser.

Bestämmelser om utsläppande av växtskyddsmedel på marknaden finns i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1107/2009. Utsläppande på marknaden förutsätter enligt artikel 4 och 28 i förordningen att preparaten där de ska användas är säkra för människors och djurs hälsa och för miljön. Säkerheten hos de verksamma ämnena bedöms på EU-nivå enligt artiklarna 9–12 i förordningen, och besluten om huruvida ämnena kan godkännas fattas i gemenskapen i enlighet med artikel 13. Tillstånd enligt artikel 33 i förordningen får sökas endast för preparat som innehåller godkända verksamma ämnen. Preparaten godkänns nationellt av Säkerhets- och kemikalieverket i enlighet med artikel 41 i förordningen och riskerna som resterna i växtskyddsmedel orsakar konsumenterna bedöms som en del av riskbedömningen. Godkännandet av verksamma ämnen och preparat förutsätter att EU har fastställt enhetliga tillåtna gränsvärden (MRL) i de livsmedel som ansökan gäller.

Bedömning av nuläget

2.3.1 Lagstiftningens funktionsduglighet

Jord- och skogsbruksministeriet genomförde 2014 en enkät om hur livsmedelslagen fyller sin funktion. Enligt svaren ansågs att livsmedelslagens tillämpningsområde och syfte fortfarande i princip är ändamålsenliga. Gränsen mellan egenkontrollens och myndighetstillsynens ansvar och skyldigheter ansågs inte vara helt klar. Som stöd för den tillsyn som baserar sig på risker ville man ha enhetliga riskbedömningsmetoder och riksomfattande anvisningar. Det konstaterades att en uppluckring av lagstiftningen ökar flexibiliteten men samtidigt också tolkningsmöjligheterna. Valet mellan lagstiftning och anvisningar borde övervägas från fall till fall. Det konstaterades att användning av administrativa tvångsmedel kräver mycket resurser. Å andra sidan önskades att möjligheterna att använda tvångsmedel ska utökas och vissa nya tvångsmedel föreslogs.

Resultaten från myndighetstillsynen och myndigheternas undersökningar 2018 visar att livsmedelssäkerheten är på en god nivå i Finland. Livsmedelsföretagarna i Finland uppfyller kraven på livsmedelssäkerhet väl. Produkter som producerats i Finland innehöll inte kemiska ämnen i mängder som är farliga för konsumenterna. Förekomsten av salmonella i finländska livsmedelsproducerande djur och i livsmedel var mycket låg.

Upprätthållandet av den goda nivån på den mikrobiologiska livsmedelssäkerheten förutsätter kontinuerlig uppföljning av situationen och strikta biosäkerhetsåtgärder både i primärproduktionen och inom industrin. Både de ökade salmonellafynden i importerat foder och sämre möjligheter att eliminera salmonella i fodret på grund av förbudet mot användning av formaldehyd utgör en utmaning för den goda salmonellasituationen i Finland.

2.3.2 Grå ekonomi

På basis av internationella undersökningar och praktiska erfarenheter från andra medlemsstater vet man att livsmedelssektorn är särskilt utsatt för bedrägerier eftersom risken att åka fast är liten, vinsterna ofta är stora och de straff som utdöms för brotten ofta är obetydliga. Det är utmanande att förebygga och undersöka livsmedelsbrott och livsmedelstillsynsmyndigheternas fokus har traditionellt legat på livsmedelssäkerheten. Antalet livsmedelsbedrägerier ökar dock och också i Finland observeras ohederlig verksamhet. Typiska föremål för bedrägerier i Finland är ursprungsbeteckningar, dateringsmärkningar eller att livsmedlens innehåll inte motsvarar märkningarna. När det gäller bedrägerier är det viktigt att man kan spåra livsmedlen och råvarorna. I Finland används nu också laboratorieanalytik, genom vilken ursprung och sammansättning kan undersökas. För att effektivisera förebyggandet av livsmedelsbedrägerier har myndighetssamarbetet intensifierats mellan livsmedelsmyndigheterna, polisen, myndigheterna för ekonomisk brottslighet, åklagarna vid åklagarämbetet, skattemyndigheterna samt Tullens utredare av ekonomiska brott. Dessutom leder Enheten för utredning av grå ekonomi vid skatteförvaltningen ett samarbete mellan 20 myndigheter för att förebygga grå ekonomi och ekonomisk brottslighet. Som en följd av det effektiverade myndighetssamarbetet har brottsmål mera än tidigare inletts vid polisinsatser i olika delar av landet. Också livsmedelsföretagarna har genom sina intresseorganisationer tydligt fört fram sin vilja att delta i arbetet med att förebygga livsmedelsbedrägerier. Trots det ökade samarbetet och branschens stöd är det under de närmaste åren en utmaning för hela myndighetskedjan att satsa på bekämpning av brottslighet inom livsmedelskedjan.

Framtidens utmaningar för myndigheternas verksamhet gäller den globala produktionen av råvaror för livsmedel, den globala produktionen och försäljningen, nätverkandet och kedjebildningen för företagen inom branschen, försäljning och marknadsföring via många kanaler, nya produktionsformer, teknologins utveckling, konsumenternas allt mer differentierade och mångformiga behov, urbaniseringens inverkan på konsumtionen och produktionen av livsmedel, inverkan av befolkningens åldrande, förmågan att klara av faror, den cirkulära ekonomin och klimatförändringen. Övervakningen av livsmedelsbedrägerier och distansförsäljning för med sig nya typer av utmaningar för myndighetstillsynen. Också inom myndigheternas verksamhet är främjandet av livsmedelsexporten en viktig prioritering med tanke på Finlands konkurrenskraft. I den närmaste framtiden utvecklas köttbesiktningen samt små och medelstora företags kompetens när det gäller krav på livsmedel och förutsättningar för export. Att ytterligare förenhetliga tillsynens riskbaserade grund och den lokala tillsynen samt allmänt effektivisera och digitalisera myndigheternas verksamhet är fortfarande mål för den närmaste framtiden.

2.3.3 Bekämpningsmedelsrester

Syftet med Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 396/2005 är att främja en hög nivå på skyddet av konsumenternas hälsa, vilket även är ett av målen med växtskyddsmedelsförordningen. Förfaringsätten i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1107/2009 om växtskyddsmedel och Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 396/2005 som gäller bekämpningsmedelsrester står i nära samband med varandra. Europeiska myndigheten för livsmedelssäkerhet (EFSA) spelar en betydelsefull roll i verkställandet av båda förordningarna både vad gäller koordination, säkrandet av bedömningskvalitet och att dra slutsatser.

Från och med 2011 har gränsvärdena för bekämpningsmedelsrester i samband med tillstånd för växtskyddsmedel skötts i två separata ämbetsverk. Uppgifter som gäller kontroll av bekämpningsmedelsrester har skötts hos Livsmedelsverket och det nationella tillsynsprogrammet har koordinerats av Livsmedelsverket. Riskbedömningen som föregår fastställandet av gränsvärden för bekämpningsmedelsrester har skötts av Livsmedelsverket separat från riskbedömningen i samband med godkännandet av växtskyddsmedel, vilket skötts av Säkerhets- och kemikalieverket. Till en viss del har samma riskbedömning skötts parallellt i de båda ämbetsverken. Under denna tid har uppfattningen stärkts att det med tanke på en effektiv och smidig verksamhet är ändamålsenligt att koncentrera dem i ett ämbetsverk. En överföring av delhelheten riskbedömning av gränsvärden för bekämpningsmedelsrester vid Säkerhets- och kemikalieverket stöds av att den expertis som uppgiften förutsätter upprätthålls, en kritisk expertmassa utnyttjas och att man behärskar invecklade EU-processer. Centraliseringen i ett ämbetsverk underlättar även tillståndshavarnas utträttande av ärenden som gäller tillstånd.

Säkerhets- och kemikalieverket är dessutom nationell behörig myndighet enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 528/2012 om tillhandahållande på marknaden och användning av biocidprodukter, som ansvarar för bedömningarna av verksamma biocidämnen för Finlands del. Vid bedömningen av verksamma biocidämnen är det från fall till fall nödvändigt att fastställa begränsningar som gäller gränsvärdena, till exempel i livsmedel, kontaktmaterial eller foder. Denna uppgift stöder för sin del uppfattningen om att det är ändamålsenligt att koncentrera bedömningen av rester till ett ämbetsverk.

3 Målsättning och de viktigaste förslagen

Mål

3.1.1 Livsmedelslagen

Syftet med lagförslaget är att ytterligare minska den administrativa börda som lagstiftningen orsakar livsmedelsföretagare och tillsynsmyndigheter utan att ändå äventyra livsmedelssäkerheten. Den förändrade verksamhetsmiljön för livsmedelssektorn medför nya utmaningar både för livsmedelsföretagarna och för tillsynsmyndigheterna. De behov av ändringar i lagstiftningen som detta föranleder beaktas i lagförslaget. Ett syfte med att stifta en ny livsmedelslag är också att göra lagen lättare att tillämpa genom att skapa struktur i den splittrade helhet som de många lagändringarna lett till. Samtidigt uppdateras livsmedelslagen så att den svarar mot nuläget i EU-lagstiftningen. Särskilt beaktas den nya förordningen om offentlig kontroll.

I propositionen beaktas det nya Livsmedelsverket som inlett sin verksamhet på jord- och skogsbruksministeriets förvaltningsområde den 1 januari 2019. Alla hänvisningar till Livsmedelssäkerhetsverket stryks dock inte systematiskt i samband med ändringen eftersom det skulle kräva att författningar öppnas också till delar där det inte finns något sakligt behov att ändra.

Att som förutsättning för verksamhet inom livsmedelsbranschen lägga till krav på att en företagare ska vara ekonomiskt tillförlitlig och sköta sina förpliktelser väl är vid sidan av förebyggande av brott inom livsmedelskedjan ett effektivt sätt att förbättra verksamhetsförutsättningarna för företagarna inom branschen. Om ekonomisk tillförlitlighet krävs av alla företagare inom livsmedels- och kontaktmaterialbranschen minskar det snedvridenhet inom konkurrensen och förbättrar på så sätt verksamhetsförutsättningarna för de livsmedelsföretagare som sköter sin verksamhet som sig bör. Detta ligger också i konsumenternas intresse.

3.1.2 Bekämpningsmedelsrester

Genom användning av växtskyddsmedel skyddas växter och växtprodukter från inverkan av skadliga organismer. Rester kan förekomma i produkter som behandlas för användningen, i djur som äter dessa produkter och i honung som produceras av bin som är utsatta för påverkan av dessa ämnen. I Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 396/2005 fastställs enhetliga bestämmelser för gemenskapen för att säkerställa en hög nivå på konsumentskyddet. Bestämmelserna gäller riskbedömning av gränsvärden för bekämpningsmedelsrester i livsmedel eller foder av vegetabiliskt eller animaliskt ursprung, bestämmande och fastställande av gränsvärden samt kontroll av rester. Fastställandet av gränsvärden för bekämpningsmedelsrester kräver lång teknisk observation och bedömning av eventuella risker för konsumenterna.

Riskbedömningen som föregår fastställandet av gränsvärden för bekämpningsmedelsrester ska enligt förslaget överföras från Livsmedelsverket till Säkerhets- och kemikalieverket som även gör riskbedömningar i samband med godkännande av växtskyddsmedel. Det är ändamålsenligt att dessa riskbedömningar som tjänar samma syfte centraliseras hos samma myndighet. Förslaget stöds av att den expertis som uppgifterna förutsätter

upprätthålls, av att en kritisk expertmassa utnyttjas och av att man behärskar invecklade EU-processer. Centraliseringen i ett ämbetsverk underlättar även tillståndshavarnas uträttande av ärenden som gäller tillstånd.

De viktigaste förslagen

3.2.1 Livsmedelslagen

Vad gäller de ändringar som föreslås i lagen är det endera fråga om ändringar som måste göras på grund av nationell eller EU-lagstiftning, eller om ett behov att utveckla den nationella lagstiftningen. Behovet att ändra den nationella lagstiftningen kommer från utvecklingsmål eller problem som identifierats i tillsynsarbetet, samt från förslag som framförts av intressegrupper vid informationsmöten.

Det föreslås att man slopar det nuvarande systemet med genomförandet av tillsyn över första ankomstplats för livsmedel av animaliskt ursprung som importeras från andra medlemsstater i Europeiska unionen. Det anses allmänt att det nuvarande systemet inte fungerar, det anses höja tillsynskostnaderna för livsmedelsföretagarna samt också annars öka den administrativa bördan. I lagen föreslås en bestämmelse om att livsmedel av animaliskt ursprung från en annan medlemsstat i EU ska övervakas som en del av landskapens risk baserade livsmedelstillsyn.

Den gällande livsmedelslagen förutsätter att livsmedelsföretagare, med undantag för primärproduktionsställen, ska ha en skriftlig egenkontrollplan. I lagen föreslås en bestämmelse om att företagaren ska ha ett system för att identifiera och hantera faror i samband med sin livsmedelsverksamhet och säkerställa att livsmedlet och livsmedelskontaktmaterial, primärproduktionsstället och livsmedelslokalen samt livsmedelsverksamheten uppfyller de krav som ställs i livsmedelsbestämmelserna. En egenkontrollplan som gjorts upp som ett separat dokument ska inte längre krävas, utan det system som lagen förutsätter kan vara till exempel ett system för livsmedelssäkerhet, ett kvalitetssäkringssystem, instruktioner för god praxis som bedöms av myndigheten, en kombination av dessa eller företagarens arbetsinstruktioner. Resultaten av egenkontrollen bör dock fortfarande dokumenteras.

Systemet för livsmedelshygienisk kompetens motsvarar i stor utsträckning det nuvarande systemet i livsmedelslagen. Enligt lagen ska Livsmedelsverket upprätthålla ett riksomfattande register över hygienpasstestare samt över personer som avlagt godkänt hygienpasstest och fått ett hygienpass. Registret skulle till exempel göra det lättare att få ett nytt hygienpass i stället för ett som förkommit. Termerna kompetensintyg, kompetenstestare och kompetenstest i den gällande lagen har ersatts med de etablerade termerna hygienpass, hygienpasstestare och hygienpasstest.

I den nuvarande livsmedelslagen ingår inga bestämmelser om skötseln av myndighetsuppgifterna i samband med livsmedelsexporten. Myndigheterna i destinationsstaten förutsätter dock ofta att myndigheterna i exportlandet deltar exempelvis i uppgörandet av utredningar i samband med exporten. I lagen föreskrivs att Livsmedelsverket vid behov ska delta i utredningen av myndighetskrav vid export samt i uppgörandet av exportutredningsrapporter och andra behövliga dokument. I lagen föreskrivs också om tillsyn som utförs av Livsmedelsverket och kommunerna i anslutning till säkerställandet av de importkrav som destinationsstaten ställer.

Bestämmelserna om administrativa tvångsmedel motsvarar i stort sett bestämmelserna i nuvarande lag. Kriterierna för förbud och omhändertagande har ändrats så att villkoret för användning av tvångsmedel inte mera skulle vara att fara inte kan förhindras på annat sätt. Förbud kunde föreläggas också i de fall då den fara som förorsakas inte är allvarlig men överträdelsen av livsmedelsbestämmelserna inte kan avhjälpas. Den behöriga tillsynsmyndigheten kan förbjuda marknadsföring av livsmedel och livsmedelskontaktmaterial och förpliktiga till rättelse av marknadsföring. Nu kan tvångsmedel som gäller marknadsföring användas endast av Evira. Ett nytt tvångsmedel är att avbryta eller stoppa livsmedelsverksamhet eller kontaktmaterialverksamhet i en anmäld livsmedelslokal eller på ett anmält verksamhetsställe, om företagaren inte längre anses tillförlitlig. Med stöd av förordningen om offentlig kontroll föreskrivs i lagen att Livsmedelsverket kan beordra att en företagares webbplats ska läggas ner, om de livsmedel eller livsmedelskontaktmaterial som saluförs via den eller informationen om dem medför fara för människors hälsa eller strider mot livsmedelsbestämmelserna på något annat sätt.

3.2.2 Företagarnas tillförlitlighet

Som en del av åtgärdsprogrammet för genomförande av statsrådets principbeslut om en strategi för bekämpning av grå ekonomi och ekonomisk brottslighet 2016—2020 föreslås att till livsmedelslagen fogas bestämmelser om aktörernas ekonomiska tillförlitlighet. I detta ingår bland annat krav på uppfyllande av offentligrättsliga förpliktelser. I den nuvarande livsmedelslagen finns inga sådana bestämmelser. Därför har

livsmedelsmyndigheterna när de inriktar och genomför den regelbundna tillsyn som livsmedelslagen förutsätter inte möjlighet att utreda om företagarna till exempel skött sina offentligrättsliga förpliktelser. För att effektivisera jämlik konkurrens och bekämpning av grå ekonomi inom livsmedelsbranschen föreslås att i lagen som ett krav på livsmedels- och kontaktmaterialverksamheten föreskrivs att företagaren ska vara tillförlitlig. I lagen intas bestämmelser om när en företagare inte anses vara tillförlitlig. I lagen föreslås bestämmelser om tillsynsmyndigheternas rätt att få information om hur företagaren slött sina offentligrättsliga förpliktelser, såsom skatter och andra lagstadgade avgifter. Det föreslås också en bestämmelse om livsmedelstillsynsmyndigheternas rätt att på eget initiativ överlåta uppgifter. Bestämmelserna skulle möjliggöra ett effektivt informationsutbyte och samarbete mellan de olika instanser som deltar i bekämpningen av grå ekonomi. I lagen föreskrivs att tillsynsmyndigheterna kunde dra in godkännandet av en livsmedelslokal om företagaren inte längre är tillförlitlig på det sätt som bestäms i lagen. Tillsynsmyndigheten kunde också avbryta eller stoppa verksamheten i en registrerad livsmedelslokal eller ett verksamhetsställe för kontaktmaterial om företagaren inte längre är tillförlitlig på det sätt som föreskrivs i lagen.

3.2.3 Bekämpningsmedelsrester

Det föreslås att riskbedömningen som föregår fastställandet av gränsvärden för bekämpningsmedelsrester och som avses i artikel 8 i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 396/2005 överförs från Livsmedelsverket till Säkerhets- och kemikalieverket. Samtidigt som riskbedömningen av bekämpningsmedelsrester överförs från Livsmedelsverket till Säkerhets- och kemikalieverket föreslås det att även fastställandet av tillfälliga gränsvärden för bekämpningsmedelsrester samt uppgifterna som gäller genomförande i kapitel II–IV och VI–X i förordning (EG) nr 396/2005 överförs till Säkerhets- och kemikalieverket. De uppgifter som gäller kontroll av bekämpningsmedelsrester och som enligt gällande lag är Eviras uppgift blir enligt förslaget i fortsättningen Livsmedelsverkets uppgift.

På grund av de ändringar som föreslås behöver också lagen om växtskyddsmedel ändras. En bestämmelse om att Säkerhets- och kemikalieverket är den behöriga myndighet som avses i kapitel II–IV och VI–X i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 396/2005 fogas till 24 § i lagen. Enligt förslaget ändras 27 § i lagen om växtskyddsmedel så, att Naturresursinstitutet är skyldigt att utföra kontroller av ämnen och preparat för att utreda förutsättningarna för godkännande av ämnen och preparat som är avsedda som växtskyddsmedel och att ge utlåtande om deras biologiska effektivitet och användbarhet till Säkerhets- och kemikalieverket. Säkerhets- och kemikalieverket ska fortfarande utöva tillsynen över handeln med växtskyddsmedel. För tillsynen behöver Säkerhets- och kemikalieverket hjälp av Livsmedelsverket i fråga om de kemiska analyser samt fysikaliska och tekniska tester av växtskyddsmedel som ska vara Livsmedelsverkets uppgift.

4 Propositionens konsekvenser

I regeringsprogrammet 2015 upptogs som strategiska mål land annat sysselsättningen, konkurrenskraften och tillväxten, som man syftar till att uppnå genom avveckling av onödiga normer och onödig byråkrati och minskning av den administrativa bördan. I regeringsprogrammet nämns dessutom som ett mål att minska nettoantalet bestämmelser och öka användningen av styrningsmetoder som är alternativ till bestämmelser. Vid verkställandet av EU-lagstiftningen avstår man från nationella tilläggsbestämmelser. Som åtgärder som lättar på bestämmelserna nämns bland annat att de bestämmelser som är mest till förfång för företagsverksamheten, jordbruket och den sunda konkurrensen ska gallras ut.

Genom de föreslagna ändringarna vill man genomföra regeringsprogrammet genom att skapa positiva konsekvenser både för företagarna inom livsmedelsbranschen och för myndigheterna. Ett syfte med propositionen är att minska den administrativa börda som lagstiftningen medför för företagarna och tillsynsmyndigheterna utan att ändå äventyra livsmedelssäkerheten. Detta genomförs genom att man gör det lättare att tillämpa lagen genom att strukturera de splittrade bestämmelser som de många ändringarna lett till och genom att uppdatera lagen så att den svarar mot nuläget inom EU-lagstiftningen. Genom lagförslaget strävar man efter att förbättra tillsynens effektivitet. På motsvarande sätt ska företagarnas egen goda praxis, såsom livsmedelssäkerhetsprogram, utnyttjas. De administrativa tvångsmedlen har reviderats så att de motsvarar den nuvarande verksamhetsmiljön.

Ekonomiska konsekvenser

4.1.1 Företagsekonomiska konsekvenser

Livsmedelslagen

Enligt förslaget ska tillsynen över den första ankomstplatsen för livsmedel av animaliskt ursprung som företagare importerar från andra EU-medlemsstater i fortsättningen vara en del av kommunernas planmässiga livsmedelstillsyn, som omfattas av årsavgiften för landskapens tillsyn. Tillsynen över den första ankomstplatsen enligt gällande lag har av livsmedelsföretagarna upplevts som tung och byråkratisk. Särskilt företagarnas månatliga rapporteringsskyldighet, som gäller alla importerade livsmedel av animaliskt ursprung, medför en onödig administrativ börda. Det har dessutom visat sig att rapporterna inte varit till någon större nytta i krissituationer.

Enligt gällande lag ska man på primärproduktionsställen föra bok över genomförandet av egenkontrollen. Övriga livsmedelsföretagare ska göra upp en egenkontrollplan och föra bok över genomförandet av planen. I propositionen föreslås att en livsmedelsföretagare ska ha ett system för att säkerställa att verksamheten uppfyller de krav som ställs i livsmedelsbestämmelserna och undvika hälsofaror i samband med verksamheten. Det skulle inte längre krävas att en skriftlig plan för egenkontrollen görs upp som ett separat dokument. Uppfyllandet av kraven på egenkontrollen i praktiken är betydligt flexiblare jämfört med de tidigare kraven. Reformen skulle minska den administrativa bördan och kostnaderna särskilt för små företagare.

Enligt förslaget ska Livsmedelsverket föra ett riksomfattande register över godkända hygienpasstestare samt över personer som deltagit i ett hygienpasstest och som testaren har beviljat ett hygienpass. Registret skulle göra det betydligt lättare att få ett nytt hygienpass till exempel i stället för ett som försvunnit. Nu kan den enda möjligheten att få ett nytt hygienpass vara att avlägga hygienpasstestet på nytt.

Utredningen av företagares tillförlitlighet och av hur de sköter sina offentlighetsrättsliga förpliktelser skulle inte öka den administrativa bördan för livsmedels- och kontaktmaterialföretagarna eftersom tillsynsmyndigheten gör utredningen. De offentliga förpliktelserna är en sak som varje företagare bör sköta. När man utreder situationen för företagare som försummar sina förpliktelser bör företagarna visa upp en utredning bland annat över hur de ämnar sköta de förpliktelser som de försummat. Detta ökar företagarens arbete men utan försummelser skulle företagen inte få några sådana tilläggsuppgifter. I detta sammanhang skulle myndigheten också ha möjlighet att ge råd och anvisningar till företagen och på så sätt främja sund konkurrens. En livsmedelsföretagare som försummar sina förpliktelser kan få grundlösa fördelar jämfört med andra genom att undvika offentlighetsrättsliga avgifter. Sådana företagare kan genom sin verksamhet snedvrida en jämlik konkurrens exempelvis genom att de eventuellt kan sälja sina produkter billigare än andra. Om de företagare som försummar sina förpliktelser i så hög grad som möjligt fås att handla korrekt och/eller vid behov bort från marknaden förbättras konkurrenssituationen för de företagare som följer bestämmelserna.

Bekämpningsmedelsrester

Det föreslås att den riskbedömning som föregår fastställandet av gränsvärden för bekämpningsmedelsrester som nämns i punkt 3.2.2 och fastställandet av tillfälliga gränsvärden för bekämpningsmedelsrester överförs från Livsmedelsverket till Säkerhets- och kemikalieverket. Omfattningen av de uppgifter som överförs enligt förslaget är ett årsverk och kostnaden med bikostnader cirka 70 000 euro.

4.1.2 Kommunalekonomiska konsekvenser

I propositionen föreslås det att tillsynen över den första ankomstplatsen för livsmedel av animaliskt ursprung i sin nuvarande form dras in. Enligt gällande lag har tillsynen över den första ankomstplatsen ordnats så att Livsmedelsverket enligt 7 § 2 mom. i kommunallagen (410/2015) avtalat med kommunen om skötseln av uppgiften. Uppgiften ska nu övergå till att bli en del av den livsmedelstillsyn kommunerna utövar. Då ökar inte de resurser som uppgiften kräver, men kostnaderna fördelas på annat sätt.

Eviras register 2017 omfattade 685 livsmedelsföretagare med ansvar för import och vidareförmedling som importerade animaliska livsmedel från andra EU-medlemsstater, av vilka cirka 325 stycken rapporterade om sin verksamhet månatligen. Det utfördes 187 stycken inspektioner. Evira fakturerade 50 415 euro för inspektioner av livsmedelsföretagare med ansvar för import och vidareförmedling. Evira betalade 34 916 euro för inspektionerna till avtalskommunerna av vilket 16 091 euro utgjorde avgifter för inspektion och resten för rådgivning. Dessutom fakturerade Evira 24 550 euro för analys av prov. Arbetstiden för inspektioner som hänför sig till verksamheten vid den första ankomstplatsen, förberedelser för dem och för att instruera aktörerna uppskattas till 775 timmar eller cirka 0,5 årsverken. Arbetsinsatsen för de personer i Evira som arbetar med uppgifter i samband med tillsynen över den första ankomstplatsen var cirka 2,2 årsverken 2017.

En annan ny uppgift som föreslås är tillsyn som gäller export och att utfärda exportlicenser. Livsmedelsverket och den kommunala tillsynsmyndigheten ska utöva tillsyn över livsmedelsexporten på sitt verksamhetsområde och vid behov utfärda exportintyg för andra än animaliska livsmedel.

4.1.3 Konsekvenser för hushållen

Genom de föreslagna reformerna försöker man säkerställa livsmedelssäkerheten och livsmedlens kvalitet samt att informationen om livsmedlen är korrekt och skydda konsumenterna från ekonomiska skador. Genom de nya administrativa tvångsmedel som föreslås, nedläggning av webbplatser, förbättras konsumentskyddet. Livsmedelsverket kunde bestämma att webbplatser ska läggas ner om de livsmedel eller livsmedelskontaktmaterial som saluförs via den eller informationen om dem medför fara för människors hälsa eller av grundad anledning kan misstänkas medföra hälsofara eller strida mot livsmedelsbestämmelserna på något annat sätt. I den allt vanligare livsmedelshandeln via nätet kan konsumenten inte försäkra sig om kvaliteten på de produkter som saluförs i näthandeln innan de får produkterna. Genom reformen ges tillsynsmyndigheten en metod att effektivare ingripa mot verksamhet som strider mot bestämmelserna.

En annan reform som förstärker konsumentskyddet och underlättar tillsynsmyndigheternas verksamhet är att tillåta inspektioner i utrymmen som är avsedda för boende av privat natur. Reformen skulle göra det möjligt att effektivare övervaka bland annat hembagerier och cateringföretag och skulle vara ägnat att bland annat förebygga matförgiftningsfall. När det gäller hemfrid är det fråga om en grundläggande rättighet som är skyddad av grundlagen. Frågan behandlas närmare i kapitel 4 Förhållande till grundlagen.

4.1.4 Samband med statsbudgeten

Propositionen hänför sig till budgetpropositionen 2020. Riskbedömningen som föregår fastställandet av gränsvärden för bekämpningsmedelsrester och fastställandet av tillfälliga gränsvärden för bekämpningsmedelsrester överförs från Livsmedelsverket till Säkerhets- och kemikalieverket (Tukes). Den beräknade omfattningen för uppgiften är ett årsverke och anslaget som ska överföras utgör 70 000 euro från moment 30.20.01 (Livsmedelsverkets omkostnader) till moment 32.40.05 (Säkerhets- och kemikalieverkets omkostnader). Från och med 2021 är det meningen att överföringen ska ingå i ramarna för ämbetsverken. Livsmedelsverket (Jord- och skogsbruksministeriet) och Säkerhets- och kemikalieverket har en gemensam ståndpunkt i ärendet.

Konsekvenser för myndigheternas verksamhet

Handeln via nätet och andra nya sätt att idka handel har varit en växande trend redan i flera år också inom livsmedelsbranschen. Den traditionella verksamhetsmodellen som koncentrerar sig på övervakning av livsmedelslokaler har i detta sammanhang visat sig vara opraktisk och inte fungera. Begreppet livsmedelslokal har förlorat sin betydelse i situationer då livsmedlen inte nödvändigtvis finns i det utrymme där företagaren idkar sin verksamhet. Det har med stöd av gällande lag varit besvärligt att övervaka så kallade virtuella lokaler och huvudkontor, eftersom det inte förvaras livsmedel i dem och det inte har varit möjligt att klassificera dem som livsmedelslokaler. Dessutom kan lokaler där livsmedelsverksamhet bedrivs vara belägna i lokaler som används för privat boende hemma hos företagaren. Genom att i stället för att övervaka livsmedelslokaler fokusera mera på övervakning av livsmedelsverksamhet blir det lättare att i synnerhet övervaka sådan handel. Genom att i vissa fall tillåta inspektioner också i utrymmen som används för permanent boende stöder man denna utveckling och ger livsmedelsmyndigheterna möjlighet att övervaka sådan verksamhet som inte tidigare övervakats.

Att tillsyn över den första ankomstplatsen som liknar den nuvarande tillsynen överförs till att utgöra en del av den övriga livsmedelstillsynen lättar på myndigheternas administrativa börda. Tillsynen över import av livsmedel av animaliskt ursprung från andra EU-medlemsstater bedöms bli effektivare när tillsynen blir en del av kommunernas systematiska livsmedelstillsyn. Import av livsmedel av animaliskt ursprung från andra EU-medlemsstater påverkar riskklassificeringen av livsmedelslokaler. Resultaten av tillsynen inverkar för sin del på Oiva-resultatet och på Oiva-rapporten som offentliggörs, vilket bedöms öka tillsynens effektivitet. Bekämpningen av djursjukdomar effektiveras då livsmedel som kommer från den inre marknaden och iakttagandet av villkoren för djursjukdomar i fråga om livsmedel alltid kontrolleras av samma myndighet. Livsmedelsverket föreslås få bemyndigande att meddela närmare föreskrifter om vilka uppgifter om animaliska livsmedel som importeras från den inre marknaden som bör anmälas till tillsynsmyndigheterna.

Som en ny uppgift har Livsmedelsverket ålagts att delta i utredning av de importkrav och eventuella transiteringskrav som myndigheterna i destinationsstaten ställer vid livsmedelsexport till andra än EU-medlemsstater. Dessutom ska Livsmedelsverket delta i upprättandet av exportutredningsrapporter och andra nödvändiga dokument. Denna uppgift är prövningsbelagd, dvs. Livsmedelsverket ska delta i utredningsarbetet vid behov, om det inte går att få klarhet om kraven på något annat sätt. Livsmedelsverket och landskapen ska också sköta tillsyn i samband med export när tillsynen hänför sig till de importkrav som myndigheterna i destinationsstaten ställer.

Förslagen om utredning av skötseln av offentligrättsliga förpliktelser liksom övrig ekonomisk tillförlitlighet ökar i någon mån livsmedelstillsynsmyndigheternas arbete. Utvecklandet av bestämmelserna om informationsutbyte mellan myndigheterna gör det dock möjligt att information som en gång getts till andra myndigheter också skulle kunna vara tillgänglig för livsmedelstillsynsmyndigheterna. Också bland annat analyserna av utredningarna om hur företagen skött sina förpliktelser och de åtgärder som de medför skulle innebära mera uppgifter, Själva utredningarna om skötseln av förpliktelser skulle i regel utföras av Enheten för utredning av grå ekonomi.

I det praktiska övervakningsarbetet har det förekommit situationer då myndighetens begränsade utbud av metoder har förhindrat effektivt ingripande i oärlig verksamhet eller verksamhet som annars strider mot bestämmelserna. I propositionen har medtagits två nya administrativa tvångsmedel, som ger tillsynsmyndigheterna nya verktyg för att ingripa i sådan verksamhet. Det första tvångsmedlet ansluter sig till förslaget om utredning av skötseln av offentligrättsliga förpliktelser. Enligt det kan tillsynsmyndigheten avbryta eller avsluta livsmedelsverksamheten i en anmäld livsmedelslokal eller kontaktmaterialverksamheten på ett anmält verksamhetsställe, om vissa i lagen angivna villkor uppfylls. Enligt det andra nya tvångsmedlet kan Livsmedelsverket beordra att en företagares webbplats ska läggas ner, om de livsmedel eller livsmedelskontaktmaterial som saluförs via den eller informationen om dem medför hälsofara eller av grundad anledning kan misstänkas medföra hälsofara eller strida mot livsmedelsbestämmelserna på något annat sätt. Också kriterierna för vissa andra tvångsmedel som redan finns i den gällande lagen (förbud, omhändertagande, förbud mot och rättelse av marknadsföring) har ändrats så att de bättre lämpar sig för de situationer som förekommit i det praktiska övervakningsarbetet.

Konsekvenser för miljön

Syftet med livsmedelslagstiftningen är att säkerställa att de livsmedel som kommer till konsumenterna är trygga och inte medför någon fara för konsumenternas hälsa, omedelbart eller som följd av långvarig användning. Livsmedelssäkerheten i Finland står på en hög nivå internationellt sett. Mängderna skadliga ämnen i livsmedlen är i Finland nästan undantagsvis på en nivå som inte medför några hälsofaror.

Samhälleliga konsekvenser

Genom att utveckla livsmedelslagstiftningen säkerställer man att livsmedlen är trygga ur hälsosynpunkt och ekonomiskt sett. En tydlig lagstiftning ökar säkerheten i företagarnas verksamhet och förebygger osund konkurrens. Genom att göra lagen tydligare förbättrar man livsmedelsbranschens verksamhetsförutsättningar för hela livsmedelskedjans del. I Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 178/2002 fastställs principen att det är livsmedelsföretagarna som har det primära ansvaret för livsmedels och foders säkerhet. Myndigheternas skyldighet är att genom sin egen verksamhet säkerställa att livsmedelsföretagarna uppfyller de förpliktelser som gäller dem. Bestämmelser om att näringsidkarna har det primära ansvaret för livsmedelssäkerheten och för skyldigheten att ordna sin egenkontroll ingår redan i den gällande nationella lagstiftningen. Genom att utveckla tillsynen stöder man denna princip och skapar förtroende på marknaden. Samtidigt utvecklas förtroendet mellan myndigheterna och företagen.

5 Beredningen av propositionen

Jord- och skogsbruksministeriet beredde en totalrevidering av livsmedelslagen (MMM 025:00/2016) under mandatperioden 18.4.2016 31.12.2018. Regeringens proposition med förslag till livsmedelslag (RP 262/2018 rd) förföll emellertid i riksdagen 2019 samtidigt som regeringens proposition med förslag till lag om inrättande av landskap (RP 15/2017 rd) och regeringens proposition med förslag till lagstiftning om verkställigheten av landskapsreformen och om omorganisering av statens tillstånds-, styrnings- och tillsynsuppgifter (RP 14/2018 rd) förföll. Propositionens mål att lätta på den administrativa bördan och andra planerade reformer är emellertid fortfarande aktuella och behövs. Genom denna proposition kan de av reformerna som inte har förverkligats och som inte är bundna till landskapsorganisationen sättas i kraft.

I beredningen av totalrevideringen användes en enkät som sändes till aktörer i livsmedelsbranschen 2014 som utgångspunkt med temat hur livsmedelslagen svarar mot utmaningarna i verksamhetsmiljön på 2010-talet och i framtiden. Under lagberedningen hölls flera samrådsmöten. Våren 2016 hölls fyra samrådsmöten med olika teman, ett omfattande diskussionsmöte i maj 2017 och två samrådsmöten i februari och maj 2018. Vid samrådsmötena behandlades problem och brister i den gällande lagstiftningen och man försökte hitta de bästa eventuella lösningarna genom att diskutera. Vid mötena presenterades resultat av lagstiftningsprojektet allt eftersom det framskred och utvecklingsförslag togs emot. Förslagen till lösningar och utveckling utnyttjades i omfattande utsträckning när förslaget utarbetades.

Materialet från totalrevideringen har utnyttjats i omfattande utsträckning i beredningen av propositionen. Dessutom är de ändringar som föreslås i propositionen huvudsakligen de samma som har behandlats på mötena med intressentgrupperna och som sändes på remiss i samband med totalrevideringen.

DETALJMOTIVERING

1. Lagförslag

1.1 Livsmedelslagen

3 §. Europeiska unionens lagstiftning. Paragrafen innehåller bestämmelser om genomförande av och tillsyn enligt Europeiska unionens lagstiftning. Hänvisningen i 1 mom. 2 punkten till Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 882/2004 om offentlig kontroll för att säkerställa kontrollen av efterlevnaden av foder- och livsmedelslagstiftningen samt bestämmelserna om djurhälsa och djurskydd ersätts enligt förslaget med en hänvisning till Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/625 om offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet för att säkerställa tillämpningen av livsmedels- och foderlagstiftningen och av bestämmelser om djurs hälsa och djurskydd, växtskydd och växtskyddsmedel samt om ändring av Europaparlamentets och rådets förordningar (EG) nr 999/2001, (EG) nr 396/2005, (EG) nr 1069/2009, (EG) nr 1107/2009, (EU) nr 1151/2012, (EU) nr 652/2014, (EU) 2016/429 och (EU) 2016/2031, rådets förordningar (EG) nr 1/2005 och (EG) nr 1099/2009 och rådets direktiv 98/58/EG, 1999/74/EG, 2007/43/EG, 2008/119/EG och 2008/120/EG och om upphävande av Europaparlamentets och rådets förordningar (EG) nr 854/2004 och (EG) nr 882/2004, rådets direktiv 89/608/EEG, 89/662/EEG, 90/425/EEG, 91/496/EEG, 96/23/EG, 96/93/EG och 97/78/EG samt rådets beslut 92/438/EEG (*förordningen om offentlig kontroll*).

Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 854/2004 om fastställande av särskilda bestämmelser för genomförandet av offentlig kontroll av produkter av animaliskt ursprung avsedda att användas som livsmedel som nämns i paragrafens 1 mom. 5 punkt upphävs den 14 december 2019 genom förordningen om offentlig kontroll. Det föreslås att punkten upphävs som obehövlig.

Hänvisningen i paragrafens 1 mom. 8 punkt till Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 258/97 om nya livsmedel och nya livsmedelsingredienser ersätts enligt förslaget med en hänvisning till Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2015/2283 om nya livsmedel och om ändring av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1169/2011 och upphävande av Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 258/97 och kommissionens förordning (EG) nr 1852/2001.

6 §. Definitioner. Paragrafen samlar definitionerna av de begrepp som förekommer i lagen eller i förordningar som utfärdas med stöd av lagen. När den separata tillsynen över den första ankomstplatsen för livsmedel av animaliskt ursprung som kommer från EU:s inre marknad övergår till att bli en del av den riskbaserade livsmedelstillsyn som utförs av kommunernas myndigheter för livsmedelstillsyn stryks 9 punkten i definitionerna där första ankomstplats definieras och 12 punkten där livsmedelsföretagare med ansvar för import och vidareförsäljning definieras.

Hänvisningen i paragrafens 31 punkt till kommissionens förordning (EG) 2075/2005 ersätts enligt förslaget med en hänvisning till kommissionens genomförandeförordning (EU) 2015/1375 kommissionens genomförandeförordning (EU) 2015/1375 om fastställande av särskilda bestämmelser för offentlig kontroll av trikiner i kött.

Enligt 32 punkten avses med namnskyddade produkter produkter med ursprungsbeteckningar och skyddade geografiska beteckningar för jordbruksprodukter och livsmedel samt produkter med garanterade traditionella specialiteter som avses i artikel 5 och 18 i Europaparlamentets och rådets förordning om kvalitetsordningar för jordbruksprodukter och livsmedel (EU) nr 1151/2012. Till den här delen motsvarar definitionen den definition som 2014 lades till den gällande lagen. Definitionen ändras nu så, att med namnskyddade produkter även avses produkter med geografiska beteckningar som avses i artikel 2.3 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 251/2014 om definition, beskrivning, presentation och märkning av, samt skydd av geografiska beteckningar för, aromatiserade vinprodukter och om upphävande av rådets förordning (EEG) nr 1601/91 samt produkter med skyddade geografiska beteckningar som avses i artikel 3.4 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/787 om definition, beskrivning, presentation och märkning av spritdrycker, användning av namn på spritdrycker i presentationen och märkningen av andra livsmedel, skydd av geografiska beteckningar för spritdrycker, användning av jordbruksalkohol och destillat av jordbruksprodukter i alkoholhaltiga drycker samt om upphävande av förordning (EG) nr 110/2008.

13 §. Anmälan om livsmedelslokal och ansökan om anläggningsgodkännande. I 3 mom. anges fall där en primärproduktionsföretagare bedriver tillverkning av livsmedel som är förenad med låg risk för livsmedelssäkerheten av primärprodukter som han själv producerat. Då behöver man inte ansöka om godkännande som anläggning för livsmedelslokalen, utan en anmälan ska göras enligt 1 mom. Till bestämmelsen fogas enligt förslaget en hänvisning till artikel 12.1 a i kommissionens delegerade förordning (EU) 2019/624 om särskilda bestämmelser för utförandet av offentlig kontroll av produktion av kött och för produktions- och återutläggningsområden för levande musslor i enlighet med Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/625.

Enligt bestämmelsen får Finland bevilja undantag från kraven på offentlig kontroll i fråga om renkött så, att det inte krävs offentlig kontroll av kött från tamren om producenten levererar små mängder kött direkt till slutkonsumenter eller till lokala detaljhandelsanläggningar som levererar direkt till slutkonsumenter.

16 a §. Livsmedelsföretagares tillförlitlighet. I den gällande lagen finns inga bestämmelser om företagarens tillförlitlighet och skötseln av offentligrättsliga skyldigheter som förutsättning för livsmedelsverksamheten. Därmed har tillsynsmyndigheterna när de riktar den systematiska tillsynen över livsmedelslagstiftningen eller vid dess genomförande inte haft en laglig grund att utreda ifall företagaren till exempel under sin verksamhet skött de offentligrättsliga skyldigheterna. Försummelsen av skötseln av de offentliga skyldigheterna påverkar inte heller möjligheten att vara verksam inom livsmedelsbranschen. Problem vid skötseln av offentliga skyldigheter kan dock återspegla en risk för grå ekonomi. Det är även möjligt att en företagare som försummar sina offentligrättsliga skyldigheter också försummar andra bestämmelser om verksamheten, till exempel kraven för tillförsäkrandet av livsmedelssäkerheten. Genom att avvärja grå ekonomi främjar och stöder man rättvis praxis vid handeln med livsmedel och förebygger otillbörliga förfaringssätt. Samtidigt förbättrar man verksamhetsbetingelserna för företagare som agerar på korrekt sätt och uppfyller sina skyldigheter samt främjar ärlig konkurrens inom livsmedelssektorn.

Det föreslås att det i den nya 16 a § ska föreskrivas att förutsättningen för livsmedelsverksamheten är att livsmedelsföretagaren ska vara tillförlitlig. Enligt paragrafens 1 mom. ska en företagare inte anses vara tillförlitlig om han eller hon under tre år före bedömningen upprepade gånger eller i betydande grad har försummat sina registrerings-, rapporterings- och betalningsåtaganden i anslutning till skatter, lagstadgade pensions-, olycksfalls- och arbetslöshetsförsäkringsavgifter samt avgifter som Tullen tar ut eller om han eller hon enligt utmätning eller någon annan utredning är oförmögen att svara för sina skulder eller annars genom sin tidigare verksamhet har visat sig vara uppenbart olämplig att bedriva verksamhet inom livsmedelsbranschen.

Med tanke på jämlik konkurrens i livsmedelsbranschen samt med tanke på förebyggandet av grå ekonomi är det viktigt att företagen i branschen sköter sina förpliktelser gentemot konsumenter och andra företagare samt även sina lagstadgade förpliktelser. De lagstadgade skyldigheterna i anknytning till skatter, socialförsäkringsavgifter samt avgifter som tas ut av Tullen är skyldigheter av olika slag som gäller registrering, anmälan samt erläggandet av prestationer. Deras försummelse kan innebära att företagaren är ekonomiskt opålitlig. En företagare som försummar sina skyldigheter får en omotiverad fördel jämfört med andra genom att undvika offentligrättsliga avgifter och försvårar genom sin verksamhet jämlik konkurrens till exempel genom att sälja sina produkter till ett billigare pris än andra. En företagares insolvens ökar också risken för missbruk och försummelsen av skyldigheter och är därmed en faktor som på ett avgörande sätt påverkar ekonomisk pålitlighet.

Enligt 2 punkten i momentet ska en företagare inte heller anses vara tillförlitlig om han eller hon enligt utmätning eller någon annan utredning är oförmögen att svara för sina skulder.

Enligt 3 punkten i momentet kan man vid bedömningen av livsmedelsföretagarens tillförlitlighet även ta hänsyn till annat olämpligt förfarande i den tidigare verksamheten. Sådant olämpligt förfarande som avses i momentet och som visar att företagaren uppenbart är olämplig att bedriva verksamhet inom livsmedelsbranschen är enligt förslaget till exempel verksamhet som har visat betydande likgiltighet gentemot tryggheten av livsmedelssäkerheten samt konsumenternas säkerhet. Även tidigare ohederligt förfarande i affärsverksamheten kan enligt förslaget beaktas när företagarens tillförlitlighet bedöms. Man ska också kunna ta hänsyn till företagarens upprepade konkurser när hans eller hennes tillförlitlighet bedöms, framför allt ifall de offentligrättsliga skyldigheterna inte har skötts i dem.

Vid bedömningen av en företagares tillförlitlighet ska man ta hänsyn till huruvida försummelseerna upprepas och till dess eurobelopp, ifall det kan mätas. Till exempel enstaka försummelse av anmälningar som är jämförbara med glömska eller oaktamhet eller försummelse av avgifter vars penningbelopp är lågt ska normalt inte visa att en livsmedelsföretagare är otillförlitlig. En livsmedelsföretagare ska inte heller anses vara otillförlitlig om det till exempel finns en betalningsplan för en skatteskuld och företagaren följer dess villkor.

I 2 mom. föreskrivs vilka det i 1 mom. avsedda kravet på tillförlitlighet gäller då anmälan lämnas av en juridisk person. För att kravet på tillförlitlighet i fråga om en juridisk person uppfylls, ska alla de aktörer som nämns i bestämmelsen vara tillförlitliga. Enligt förslaget ska kravet på tillförlitlighet gälla verkställande direktören och dennes ställföreträdare, medlemmar och suppleanter i styrelsen, medlemmar och suppleanter i förvaltningsrådet och jämförbara organ, ansvariga bolagsmän och andra som hör till den högsta ledningen. Kravet på tillförlitlighet gäller även en person som direkt eller indirekt innehar mer än 25 procent av aktierna i ett aktiebolag eller av den rösträtt som aktierna medför eller motsvarande äganderätt eller bestämmande inflytande i en annan sammanslutning.

I 3 mom. föreskrivs om möjligheten att vid bedömning av tillförlitligheten även ta hänsyn till hur livmedelsföretagare och de företag och organisationer som har en direkt eller indirekt koppling till dess ansvarspersoner har tagit hand om sina skyldigheter. Momentet innehåller en hänvisning till 3 § i företags- och organisationsdatalagen (244/2001), som innehåller en förteckning över de företag och organisationer som registreras enligt nämnda lag. Med företag och organisationer som har en direkt koppling till företaget och organisationen avses till exempel ett aktiebolag som delvis eller helt ägs av organisationen eller ett aktiebolag som är bolagsman i ett öppet bolag. Med företag och organisationer som har en indirekt koppling till företaget och organisationen avses å andra sidan till exempel företag och organisationer som har en koppling till företaget eller organisationen genom dess ansvarsperson eller ett annat företag eller en annan organisation. Ett företag eller en organisation som har indirekt koppling till ett aktiebolag är till exempel ett annat aktiebolag som ägs ensamt av dess styrelseledamot eller ett systerbolag som ägs av moderbolaget. Med företag eller organisation som har direkt koppling med en fysisk person avses företag eller organisation där han eller hon fungerar eller har fungerat som ansvarsperson. Med företag eller organisation som har indirekt koppling till en fysisk person avses företag eller organisation med direkt eller indirekt koppling med personens direkta företags- eller organisationskoppling, till exempel ett moderbolag i vars dotterbolags styrelse personen i fråga sitter. Till den här delen ska livsmedelstillsynsmyndigheten kunna bedöma tillförlitligheten under de tre föregående åren. Utredningen av äldre kopplingar än detta är alltså inte nödvändigt.

Utredningen av tillförlitligheten gällande en livsmedelsföretagares övriga företagsverksamhet eller gällande ansvarspersoner för en juridisk person som är företagare ska vara skönsmässig, men förutsätter inte att det finns anledning att misstänka företagarens tillförlitlighet. Utredning ska vara nödvändig speciellt då det på basis av uppgifterna om enbart företaget eller dess ansvarspersoner inte är möjligt att bilda sig en tillräcklig uppfattning för att bedöma tillförlitligheten. Till exempel i en situation där en företagare i livsmedelsbranschen är ett nyligen grundat aktiebolag eller ifall det har skett betydande förändringar i ansvarspersonerna, kan det med tanke på bedömningen av tillförlitligheten vara nödvändigt att utreda dess ansvarspersoners och ägares övriga eller tidigare företagsverksamhet. Ifall de i 1 mom. avsedda skyldigheterna upprepade gånger eller i betydande grad har försummats i livsmedelsföretagares eller dess ansvarspersoners övriga eller tidigare företagsverksamhet, ska företagaren eller dess ansvarsperson inte kunna betraktas som tillförlitlig på det sätt som avses i bestämmelsen. Utredning av tillförlitligheten på det sätt som avses i 3 mom. är vanligen inte nödvändigt, ifall verksamheten hos en företagare i livsmedelsbranschen och dess ansvarspersoner under flera års tid har varit etablerad och om det inte heller för övrigt har funnits en anledning att misstänka deras tillförlitlighet.

Bestämmelser om verksamheten i skatteförvaltningens enhet för utredning av grå ekonomi finns i lagen om Enheten för utredning av grå ekonomi (1207/2010). Enligt 4 mom. kan Livsmedelsverket och kommunens livsmedelstillsynsmyndighet begära fullgöranderapporter om företagare som avses i 5 § i den ovan nämnda lagen för att utreda tillförlitligheten hos en livsmedelsföretagare. De åtgärder som vidtas på basis av utredningarna ska vidtas av den behöriga myndigheten.

18 §. Bokföring, handlingar och påskrifter i anslutning till livsmedel av animaliskt ursprung. Det föreslås att ett nytt 4 mom. fogas till paragrafen med en bestämmelse om att Livsmedelsverket får meddela närmare föreskrifter om vilka uppgifter om animaliska livsmedel som importeras från den inre marknaden som bör anmälas till tillsynsmyndigheterna.

Lagen ska inte längre föreskriva om första ankomstplats för livsmedel av animaliskt ursprung som i den gällande lagen. Lagens 13 § ska innehålla bestämmelser om anmälan om livsmedelslokal och ansökan om anläggningsgodkännande samt om skyldighet att underrätta om väsentliga ändringar i verksamheten. Bestämmelserna förpliktar också företagarna att göra anmälan till tillsynsmyndigheterna om att de har inlett eller avslutat import av livsmedel av animaliskt ursprung från den inre marknaden. Bestämmelserna förpliktar dem också att anmäla betydande förändringar i importen av livsmedel av animaliskt ursprung från den inre marknaden, exempelvis när mängderna eller livsmedelskategorierna ändras i betydande grad. När verksamheten inleds eller ändras kan tillsynsmyndigheterna begära kompletterande information om importen av livsmedel av animaliskt ursprung från den inre marknaden till det centraliserade verksamhetsstyrnings- och datahanteringssystemet för miljö- och hälsoskyddet, bland annat importmängder, typer av livsmedel som

importeras eller om de importerar produkter som omfattas av salmonellagaranti. I den gällande lagen grundar sig kraven på provtagningar och dokument i 23 § på Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 853/2004 och kommissionens förordning (EG) nr 1688/2005, och det behövs därför inga nationella bestämmelser. Enligt den gällande 23 § ska företagaren på den första ankomstplatsen returnera eller förstöra ett livsmedel där salmonella har upptäckts inom ramen för egenkontrollen. Artikel 17 i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 178/2002 och artikel 7 i kommissionens förordning (EG) nr 2073/2005 förpliktar företagarna att dra bort ett sådant livsmedel från marknaden eftersom det strider mot bestämmelserna. Förordningarna tillåter också att livsmedlen returneras kommersiellt eller att livsmedlen med godkännande av tillsynsmyndigheterna behandlas för att avlägsna salmonellarisken någon annanstans än på detaljhandelsstället. Följaktligen behövs det inga nationella bestämmelser om detta.

19 §. Egenkontroll. Enligt förslaget ändras den gällande paragrafen om egenkontroll. Enligt 1 mom. i den nya paragrafen ska en livsmedelsföretagare ha ett system för att identifiera och hantera faror i samband med sin livsmedelsverksamhet och säkerställa att livsmedlet, livsmedelskontaktmaterialet, primärproduktionsstället och livsmedelslokalen samt livsmedelsverksamheten uppfyller de krav som ställs i livsmedelsbestämmelserna. Avvikande från gällande lag ska det inte längre krävas en skriftlig egenkontrollplan utan det system som förutsatts av lagen kan vara till exempel ett livsmedelssäkerhetssystem eller kvalitetsstyrningssystem. Även anvisningar för god praxis som myndigheter godkänt eller till och med företagarens egna anvisningar i samband med verksamhet i liten skala kan anses vara system som lagen förutsätter. Vid bedömningen av livsmedelssäkerhetssystemets tillräcklighet ska myndigheten i synnerhet se till att det valda systemet tryggar att de personer som deltar i verksamheten agerar enligt på förhand överenskomna planer när de förebygger faror. Även om en skriftlig egenkontrollplan inte längre krävs som separat dokument, ska egenkontrollens resultat ändå dokumenteras med tillräcklig precision. Om kraven på noteringar i fråga om egenkontroll inklusive dokumentation som gäller primärproduktion föreskrivs också i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 852/2004. Bestämmelser om god tillverkningssed av livsmedelskontaktmaterial finns i kommissionens förordning om god tillverkningssed när det gäller material och produkter avsedda att komma i kontakt med livsmedel (EG) nr 2023/2006.

Enligt 2 mom. får jord- och skogsbruksministeriet genom förordning utfärda närmare bestämmelser om hur egenkontrollen ska förverkligas och om kraven på dokumentation i samband med den.

20 §. Plan för egenkontroll. Då separata planer för egenkontroll avskaffas föreslås det att paragrafen upphävs.

23 §. Verksamheten vid den första ankomstplatsen. Då kontrollen av livsmedel av animaliskt ursprung som importeras från den inre marknaden övergår till att bli en del av den övriga livsmedelstillsynen föreslås det att paragrafen upphävs som obehövlig.

27 §. Livsmedelshygienisk kompetens. I paragrafen föreskrivs om kraven för uppvisande av livsmedelshygienisk kompetens. Termerna hygienkompetensintyg, kompetenstestare och kompetenstest i den gällande lagstiftningen har ersatts med termerna hygienpass, hygienpasstestare och hygienpasstest.

Enligt paragrafens 1 mom. ska en person som hanterar oförpackade och lättfördärliga livsmedel i en livsmedelslokal ha ett intyg över livsmedelshygienisk kompetens, hygienpass, om personen har arbetat med uppgifter som förutsätter hantering av oförpackade och lättfördärliga livsmedel under sammanlagt minst tre månader. I stället för hygienpass är det meningen att en person som arbetar i en registrerad livsmedelslokal som idkar sådan verksamhet som avses i artikel 1.3 e i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 853/2004 alltså kan uppvisa sin livsmedelshygieniska kompetens genom att genomgå den utbildning av jägare i hälsa och hygien som avses i avsnitt IV kapitel I i bilaga III till Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 853/2004 och som Livsmedelsverket har godkänt. Enligt 83 § 1 mom. i lagen ska Livsmedelsverket föra ett register över de personer som genomfört utbildningen av jägare i hälsa och hygien.

I 2 mom. finns bestämmelser om de grupper av personer av vilka ett hygienpass inte krävs. Denna förteckning omfattar inte längre personer som arbetar med kassauppgifter och som serverar färdiga matportioner, som nämns i den gällande lagen. Till andra delar motsvarar bestämmelserna till sitt innehåll den gällande lagen. Kravet på hygienpass grundar sig på den nationella lagstiftningen och kan därför inte utsträckas till att gälla besättning ombord på fartyg i internationell fart. En tillräcklig livsmedelshygienisk kompetens hos fartygets besättning kan försäkras på annat sätt och till exempel i fråga om den finländska besättningen är ett sätt fortfarande att avlägga hygienpasstestet. Behovet av hygienpass ska bedömas på basis av de arbetsuppgifter som personen utför.

Enligt 3 mom. ska livsmedelsföretagaren som en del av egenkontrollen föra bok över den livsmedelshygieniska kompetensen hos personer som arbetar i livsmedelslokalen. Tillsynsmyndigheten ska kunna kontrollera

bokföringen. Denna bestämmelse gör det möjligt att övervaka att livsmedelsföretagaren iakttar kraven gällande livsmedelshygienisk kompetens.

Enligt 4 mom. gör Livsmedelsverket upp ett hygienpasstest och godkänner modellen för hygienpasset. Hygienpasstestet ska ordnas och hygienpasset beviljas av en hygienpasstestare som är godkänd av Livsmedelsverket. Hygienpasstestaren kan ta ut en avgift för testet och beviljandet av hygienpasset.

Enligt 5 mom. kan man få hygienpass genom att genomgå hygientestet med godkänt resultat. Enligt den nuvarande lagen kan man även få ett hygienpass om man har genomgått utbildning eller avlagt examen som omfattar motsvarande kunskaper. Denna möjlighet skulle inte längre existera. Bedömningen av innehållet i examina, i synnerhet högre än yrkesexamina, har i praktiken visat sig vara mycket utmanande trots anvisningarna. Personer som studerar på specialläroanstalter och har svårt att avlägga hygienpasstestet på ett godkänt sätt kan få ett hygienpass, när de har avlagt en yrkesexamen. Till exempel en person med utvecklingsstörning som avlagt yrkesexamen för kock får ett hygienpass med sitt examensbetyg. Ett hygienpasstest ska också kunna avläggas som ett test i särskilda fall, och då finns det flera sätt att bearbeta testet enligt avläggarens särskilda behov.

Vid behov kan hygienpasstestaren även ge ett nytt hygienpass i stället för ett beviljat hygienpass till exempel när passet har försvunnit eller personens namn har ändrats. Då är förutsättningen att testaren kan verifiera att personen i fråga verkligen avlagt testet på ett godkänt sätt eller att personen enligt tidigare lagstiftning har varit berättigad till hygienpass genom examen eller utbildning. Om personen inte kan uppvisa ett intyg på avläggandet av testet, kan testaren ge ett nytt hygienpass förutsatt att testaren har arkiverat den ursprungliga testblanketten, som visar att personen i fråga har klarat av testet eller dokumenten över utbildning eller examen. Ifall rätten till hygienpass inte kan verifieras, måste personen uppvisa sin kompetens genom att avlägga ett nytt test. Vid behov kan Livsmedelsverket på samma förutsättningar som en hygienpasstestare ge ett nytt hygienpass i stället för ett tidigare beviljat pass. Detta kan ske till exempel om hygienpasstestarens rätt att utföra tester har återkallats eller om testaren har avlidit, flyttat eller annars avslutat sin verksamhet.

I lagens 83 § 1 mom. föreslås det att Livsmedelsverket ska föra riksomfattande register över hygienpasstestare och över de personer som deltar i ett test för hygienpasset och för vilka ett hygienpass har beviljats. I framtiden kommer detta att göra det lättare att få ett nytt hygienpass till exempel i stället för ett försvunnet pass.

27 a §. Kompetensintyg. Då bestämmelserna om hygienkompetens förnyas föreslås det att paragrafen upphävs som obehövlig.

28 §. Hygienpasstestare. I paragrafen föreskrivs om förutsättningarna för godkännandet av en person som ansöker om godkännande som hygienpasstestare. Livsmedelsverket kan som hygienpasstestare godkänna en person, som har en högskoleexamen som förutsätts i 35 § eller som är behörig för en tjänst eller befattning som lektor eller lärare vilken anknyter till livsmedelshygien vid en läroanstalt som hör till Utbildningsstyrelsens verksamhetsområde.

Enligt 2 mom. övervakar Livsmedelsverket hygienpasstestarnas verksamhet och kan vid behov återkalla ett godkännande som hygienpasstestare, om testaren inte ordnat hygienpasstest eller beviljat hygienpass på över tre år. Dessutom kan godkännandet återkallas om testaren bryter mot de bestämmelser och föreskrifter som utfärdats om hygienpasstestning och inte har rättat till sin verksamhet på uppmaning av Livsmedelsverket. Någon motsvarande bestämmelse om en tidsfrist finns inte i gällande lag. Syftet med bestämmelsen är att de testare som finns i registret över hygienpasstestare aktivt ska ordna test. Livsmedelsverket kan enligt förslaget även återkalla godkännandet av en testare utan uppmaning att rätta till verksamheten till exempel i situationer där polisen i sina egna utredningar kommer fram till att testaren bryter mot bestämmelser eller föreskrifter om hygienpasstestning eller om det till testarens verksamhet kopplas annan brottslig verksamhet, såsom grå ekonomi eller penningtvätt. Godkännandet kan också återkallas temporärt.

Enligt 3 mom. tillämpas det på hygienpasstestare det som i 36 § föreskrivs om utomstående sakkunniga.

Enligt paragrafens 4 mom. kan Livsmedelsverket utfärda närmare bestämmelser om ordnande av hygienpasstest, de språk som används vid testet och om bedömningen av godkänt avläggande av testet, om hygienpasset och beviljandet av det, behandlingen av registeruppgifter samt om datahanteringen. Hygienpasstest och andra dokument som ansluter sig till dem är handlingar som har uppstått som resultat av utövande av offentlig makt. På behandlingen av dessa handlingar tillämpas allmänna lagar om datahantering. Enligt artikel 4 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmänna dataskyddsförordningen) definierar Livsmedelsverket syften med och metoderna för behandlingen av de personuppgifter som behandlas i hygienpasstest, och är därmed den

personuppgiftsansvarige som definierats i förordningen. En hygienpasstestare fungerar för Livsmedelsverkets räkning som personuppgiftsbiträde. Livsmedelsverkets föreskrift om anordnandet av datahanteringen är ett bindande juridiskt dokument enligt artikel 28.3 i dataskyddsförordningen med vilket det säkerställs att personuppgiftsbiträden iakttar förordningens krav.

28 a §. Kompetenstest. Då bestämmelserna om hygienkompetens förnyas föreslås det att paragrafen upphävs som obehövlig.

30 §. Central myndighet. Enligt förslaget upphävs paragrafens nuvarande 13 punkt och nya 13 och 14 punkter fogas till.

Enligt den gällande 13 punkten är det Livsmedelsverkets uppgift att fastställa sådana tillfälliga gränsvärden för bekämpningsmedelsrester som avses i artikel 18.4 i förordningen om gränsvärden för bekämpningsmedelsrester. Det föreslås att bestämmelsen upphävs eftersom uppgiften enligt förslaget överförs på Säkerhets- och kemikalieverket.

Enligt den nya 13 punkten ska Livsmedelsverket vid behov sköta *ante mortem*-besiktning på primärproduktionsstället i fråga om andra djur än de som ska slaktas på renslakterier. Enligt den nya 14 punkten befullmäktigar Livsmedelsverket vid behov någon annan veterinär än en veterinär som är anställd av Livsmedelsverket eller kommunen att utföra *ante mortem*-besiktning på primärproduktionsställen. I 31 § om livsmedelstillsynen på regional nivå finns motsvarande bestämmelse om att regionförvaltningsverket vid behov sköter *ante mortem*-besiktning på primärproduktionsställe av djur som slaktas i renslakteri. Den gällande lagen har inte bestämmelser om att ordna *ante mortem*-besiktning på primärproduktionsstället trots att det är möjligt enligt EU-lagstiftningen. Avsikten är att ordna *ante mortem*-besiktningarna så smidigt och ändamålsenligt som möjligt. På så sätt kan en tjänsteveterinär på Livsmedelsverket utföra en *ante mortem*-besiktning till exempel på ett primärproduktionsställe som finns i samband med ett litet slakteri samtidigt som veterinären utför *post mortem*-besiktning på slaktade djur. I andra fall kan det vara ändamålsenligt att en kommunal tjänsteveterinär utför *ante mortem*-besiktningen på primärproduktionsstället. Dessutom kan Livsmedelsverket befullmäktiga en veterinär som finns nära ett primärproduktionsställe att utföra *ante mortem*-besiktning till exempel på grund av långa avstånd.

31 §. Livsmedelstillsyn på regional nivå. Till paragrafen fogas en ny 5 punkt med en bestämmelse att regionförvaltningsverket vid behov ska sköta *ante mortem*-besiktning på primärproduktionsställen av djur som slaktas i renslakteri. På motsvarande sätt ska enligt 30 § Livsmedelsverket vid behov sköta *ante mortem*-besiktning på primärproduktionsställen av andra djur än de som slaktas i renslakteri. Målet är att ordna *ante mortem*-besiktningarna på ett så smidigt och ändamålsenligt sätt som möjligt och från fall till fall bedöma på vilket sätt det i varje situation är mest ändamålsenligt att ordna besiktningen.

34 a §. Statens näringsdelegation. En ny bestämmelse om statens näringsdelegation fogas till lagen. Jord- och skogsbruksministeriet ska enligt paragrafen för en verksamhetsperiod på tre år utse Statens näringsdelegation som är underställd ministeriet. Delegationens uppgifter är att vara expertorgan för främjande av befolkningens näring, utarbeta nationella näringsrekommendationer, upprätta åtgärdsförslag och ta initiativ för att förbättra näringen, ge utlåtanden i anslutning till sitt verksamhetsområde och följa upp och bedöma åtgärdernas inverkan på näringen och hälsan.

Statens näringsdelegation ska vara ett nationellt expertorgan som främjar och följer upp näringsläget i befolkningen. Arbetet är fast förknippat och har en viktig koppling till livsmedelstillsynen eftersom ett flertal delområden inom livsmedelstillsynen har ett tydligt samband med befolkningens näring.

För närvarande är tjänsten som generalsekreterare placerad på Livsmedelsverket och enligt överenskommelse arbetar en av Livsmedelsverket utsedd tjänsteman som generalsekreterare för delegationen. Ledamöterna i delegationen är näringsexperter från ministerier, universitet, forskningsinstitut och nationella myndigheter inom området.

I dagsläget ingår det inga bestämmelser om delegationen i lag. Däremot finns det lagbestämmelser om tillsättande av liknande nationella delegationer, bland annat om folkhälsodelegationen och statens idrottsråd. Statens näringsdelegation har funnits ända sedan 1936. Till en början tillsattes den av statsrådet och sedan 1954 har den tillsatts av jord- och skogsbruksministeriet. I dag är statens näringsdelegation en delegation under delegationen för matpolitik som utnämns av jord- och skogsbruksutskottet. En bestämmelse om tillsättande av statens näringsdelegation i livsmedelslagen stöder genomförandet av delegationens omfattande uppdrag och stärker ytterligare samarbetet mellan livsmedelstillsynen och hela mat- och kostsektorn.

35 §. Tillsynsmyndigheternas kompetens. Det föreslås att hänvisningen till artikel 6 i kontrollförordningen i paragrafens 3 mom. ändras så att den motsvarar den nya förordningen om offentlig kontroll.

36 §. Utomstående sakkunniga. Det föreslås att hänvisningen till artikel 5 i kontrollförordningen i paragrafens 1 mom. ändras så att den motsvarar den nya förordningen om offentlig kontroll.

37 §. Nationella referenslaboratorier och godkända laboratorier. Det föreslås att hänvisningen till artikel 33 i kontrollförordningen i paragrafens 1 mom. ändras så att den motsvarar den nya förordningen om offentlig kontroll.

38 §. Villkor för godkännande av laboratorium. Det föreslås att hänvisningen till artikel 12.2 i kontrollförordningen i paragrafens 2 mom. ändras så att den motsvarar den nya förordningen om offentlig kontroll.

41 §. Allmänna krav på tillsynen. Det föreslås att hänvisningen till artikel 8 i kontrollförordningen i paragrafens 3 mom. ändras enligt så att den motsvarar den nya förordningen om offentlig kontroll.

42 §. Ordande av tillsyn över den första ankomstplatsen. Då kontrollen av livsmedel av animaliskt ursprung som importeras från den inre marknaden övergår till att bli en del av den riskbaserade livsmedelstillsynen föreslås det att paragrafen upphävs som obehövlig.

43 §. Köttbesiktning och övervakning i anslutning därtill. Enligt förslaget ändras 1 mom. så, att det i bestämmelserna om köttbesiktning och övervakning i anslutning därtill hänvisas till förordningen om offentlig kontroll, till kommissionens delegerade kontrollförordning samt i fråga om enhetliga praktiska arrangemang i ordnandet av offentlig kontroll av animaliska produkter som är avsedda som livsmedel enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/625 och till ändringen angående offentlig kontroll i kommissionens förordning (EG) nr 2074/2005 i kommissionens genomförandeförordning (EU) 2019/xxxx.

I 3 mom. i den gällande lagen anges det hur köttbesiktningen och övervakningen i anslutning därtill kan genomföras. Motsvarande bestämmelser ingår i de bestämmelser i EU-lagstiftningen som nämns i det ändrade 1 mom. Det föreslås att bestämmelsen stryks som obehövlig i paragrafen.

I 2 mom. finns bestämmelser om skriftligt beslut om köttbesiktning. I den gällande lagen finns bestämmelserna om köttbesiktning i 43 a §. På begäran ska det utfärdas ett skriftligt beslut om köttbesiktning. Till beslutet ska fogas anvisning om rättelseyrkande. Beslutet behöver inte undertecknas. Momentet avviker precis som den gällande lagen från huvudprincipen i förvaltningslagen, det vill säga att ett förvaltningsbeslut ska utfärdas skriftligt. Besluten om köttbesiktning sågs över 2008 när det hade visat sig vara omöjligt att upprätta beslut som uppfyllde formkraven i förvaltningslagen eftersom besluten var så många. Tanken var att processen skulle bli smidigare genom att kravet på skriftligt beslut slopades. Skriftligt beslut om köttbesiktning ska i fortsättningen bara utfärdas på begäran.

Ett skriftligt beslut om köttbesiktning delges enligt förslaget via brev enligt förvaltningslagen eller genom att sända ett elektroniskt meddelande enligt lagen om elektronisk kommunikation i myndigheternas verksamhet. Med de berörda parternas samtycke kan beslutet delges per e-post. Beslutet anses i detta fall delgivet då den berörda parten sänt en kvittering av mottagandet till myndigheten. Med kvittering avses här att den berörda parten skickar ett e-postmeddelande eller att e-postsystemet skickar ett automatiskt leveranskvitto. Om den berörda parten inte hämtar beslutet eller skickar ett kvitto på delgivningen per e-post inom sju dagar från myndighetens meddelande delges beslutet på något annat sätt. Om elektronisk delgivning av beslutsdokumentet eller delgivning per e-post inte sker eller misslyckas i tekniskt hänseende, räknas besvärstiden först från och med delgivningen på något annat sätt. Därmed äventyras inte personens rättssäkerhet av misslyckade försök att delge beslutet på elektronisk väg.

Enligt 3 mom. får närmare bestämmelser om köttbesiktning och övervakning i anslutning därtill utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

Enligt 4 mom. får Livsmedelsverket besluta om ändring av frekvensen och omfattningen av trikinundersökningarna då trikinförordningen ger möjlighet till det eller kräver det. Bestämmelsen motsvarar bestämmelsen i den gällande lagen.

43 a §. Beslut om köttbesiktning. Enligt förslaget upphävs paragrafen som obehövlig eftersom bestämmelsen om köttbesiktning föreslås ingå i 43 §.

46 §. Beredskap för särskilda situationer. Det föreslås att hänvisningen till artikel 13 i kontrollförordningen i paragrafens 1 mom. ändras så att den motsvarar den nya förordningen om offentlig kontroll.

49 §. Inspektionsrätt och rätt att närvara. Det föreslås att hänvisningen till artikel 45 i kontrollförordningen i paragrafens 2 mom. ändras så att den motsvarar den nya förordningen om offentlig kontroll.

I 3 mom. föreskrivs det om inspektioner i lokaler som omfattas av hemfrid. Enligt förslaget ska bestämmelsen i gällande lag ändras så att det i ett tillsynsobjekt som är beläget i utrymmen som används för permanent boende kan göras en inspektion för att genomföra de krav på offentlig kontroll som ställs i artiklarna 9–15 i förordningen om offentlig kontroll om en inspektion är nödvändig för att utreda de omständigheter som är föremål för inspektion. Inspektionen får endast göras av en tillsynsmyndighet.

Enligt artikel 5.1 h i förordningen om offentlig kontroll ska den behöriga myndigheten ha till sitt förfogande rättsliga förfaranden för att säkerställa att personalen har tillträde till aktörernas lokaler och tillgång till deras dokumentation, så att de kan utföra sina uppgifter på ett korrekt sätt. I Finland har hemfriden starkt skydd genom grundlagen. Hemfrid, som skyddas med grundlagen, omfattar bostaden och andra motsvarande lokaler som är avsedda för långsiktigt boende, till exempel husvagn. Förutsättningen för begränsandet av de grundläggande fri- och rättigheterna är att det föreskrivs om ärendet genom lag, bestämmelsen är noga begränsad och befogenheten kan inte delegeras. För att de grundläggande fri- och rättigheterna ska kunna begränsas, måste detta vara nödvändigt, acceptabelt och det måste finnas ett vägande samhälleligt behov till detta. I den föreslagna bestämmelsen begränsas befogenheten till genomförandet av de krav som i artiklarna 9–15 i förordningen om offentlig kontroll ställs på officiell tillsyn. Detta motiverar också bestämmelsens nödvändighet. Grunden för acceptabilitet och vägande samhällelig nödvändighet är säkrandet av livsmedelssäkerheten när genomförandet av en inspektion i en lokal som omfattas av hemfrid är nödvändigt för att utreda de omständigheter som är föremålet för inspektionen. Delegeringsförbudet ingår i bestämmelsen om att inspektioner som omfattas av hemfriden bara kan genomföras av tillsynsmyndigheten. En motsvarande bestämmelse finns i 13 § i lagen om tillsyn över ekologisk produktion (294/2015) och i 50 § i lagen om animaliska biprodukter (517/2015).

50 §. Provtagning. Paragrafen ger enligt förslaget en tillsynsmyndighet rätt att utan ersättning ta eller låta ta prov som behövs för tillsynen.

Eftersom tillsynsätgårderna ofta baserar sig på prov som myndigheterna tagit eller låtit ta, ska provtagningen vara pålitlig och högklassig. Om kraven på provtagning, analyser, test och diagnoser föreskrivs i kapitel IV i förordningen om offentlig kontroll.

Paragrafen får en ny bestämmelse om prov som en tillsynsmyndighet har beställt utan att identifiera sig. Enligt 3 mom. kan prov på livsmedel och livsmedelskontaktmaterial som saluförs och som tillsynsmyndigheten har beställt via teknik för distanskommunikation utan att identifiera sig användas i den offentliga kontrollen. I synnerhet distansförsäljningen av livsmedel över nätet har blivit allt vanligare under de senaste åren. Ibland är det svårt att logga in i servrar med myndigheternas koder. Motsvarande bestämmelse finns i artikel 36 i förordningen om offentlig kontroll. I punkt 2 i artikeln föreskrivs att när de behöriga myndigheterna har fått tillgång till proverna ska de vidta alla åtgärder för att säkerställa att de aktörer från vilka dessa prover beställts underrättas om att proverna har tagits i samband med offentlig kontroll och, i förekommande fall, analyseras eller testas för denna offentliga kontroll, och har möjlighet att på egen bekostnad utöva rätten till ett andra expertutlåtande enligt artikel 35 i förordningen om offentlig kontroll. I övrigt motsvarar paragrafen gällande bestämmelser.

51 a §. Myndighetens rätt att på eget initiativ lämna ut information. Lagen föreslås få en ny bestämmelse om myndigheters rätt att lämna ut information. Enligt förslaget har livsmedelstillsynsmyndigheterna rätt att på eget initiativ till en annan myndighet eller person som sköter ett offentligt uppdrag utan hinder av tystnadsplikten lämna ut sådan information som myndigheten fått vid skötseln av sina uppgifter, om denna information är nödvändig för myndigheten i fråga eller den person som sköter ett offentligt uppdrag för skötseln av deras lagstadgade uppgifter. Bestämmelsen möjliggör effektiv informationsförmedling och effektivt samarbete med olika aktörer som deltar i bekämpningen av grå ekonomi i situationer där livsmedelstillsynsmyndigheten till exempel upptäckt att löner betalas svart eller andra problem i anknytning till anställningsförhållanden eller olaglig försäljning av alkohol.

54 d §. Registrering av namnskyddade produkter och anmälan av framställning. Paragrafen reglerar enligt förslaget registrering av namnskyddade produkter och anmälan om framställning av dem.

Paragrafens 1 och 2 mom. motsvarar till sakinnehållet huvudsakligen nuläget. Där hänvisas dock inte längre till Europeiska unionens förordningar eftersom de ska specificeras i samband med definitionen av

namnskyddade produkter i paragrafen med definitioner. Enligt Europeiska unionens lagstiftning om namnskydd som ska tillämpas direkt kräver registreringen av namnskyddade produkter i regel att det ordnas ett nationellt invändningsförfarande innan en ansökan sänds till Europeiska kommissionen för beslut. I paragrafen hänvisas det enligt förslaget till förfarandet och föreskrivs det om Livsmedelsverkets behörighet att ordna förfarandet så att det motsvarar nuläget i Finland. Uppgiften har övergått till Livsmedelsverket från Landsbygdsverket. Det föreslås att 2 mom. preciserar Livsmedelsverkets behörighet, för i vissa fall är det enligt Europeiska unionens lagstiftning den nationella myndigheten som är behörig att godkänna en ansökan. Enligt till exempel artikel 31 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/XXX om definition, beskrivning, presentation, märkning av spritdrycker, användning av namn på spritdrycker i presentationen och märkningen av andra livsmedel samt skydd av geografiska beteckningar för spritdrycker godkänns små ändringar nationellt. Momentet reglerar Livsmedelsverkets behörighet till denna del.

I 3 mom. anges bestämmelser om hur ansökningar och beslut om namnskydd ska offentliggöras. Skyldigheten att offentliggöra dem finns i Europeiska unionens lagstiftning om namnskydd. Sättet att offentliggöra hör emellertid till den nationella prövningsrätten. På grund av ärendets karaktär är det motiverat att tillämpa förvaltningslagens förnyade bestämmelser om offentlig kungörelse i fråga om sättet att offentliggöra. I momentet hänvisas det till den lagen.

I 4 mom. finns en bestämmelse om anmälningsskyldighet för tillverkare av namnskyddade produkter. Det motsvarar till sakinnehållet den nuvarande 54 e §. På grund av förslaget att ändra definitionen på namnskyddade produkter täcker den i fortsättningen även tillverkningen av spritprodukter.

I 5 mom. finns en bestämmelse om bemyndigande att meddela närmare bestämmelser. Bemyndigandet ska jämfört med i nuläget inte längre omfatta offentliggörandet av ansökningar och beslut eftersom detta i fortsättningen grundar sig på 2 mom. I övrigt motsvarar bestämmelsen nuläget.

54 e §. Anmälan om framställning av registrerade namnskyddade produkter. Då bestämmelsen om anmälan om registrering och framställning av namnskyddade produkter förnyas föreslås det att paragrafen upphävs som obehövlig.

Ett nytt 6 a kapitel om myndighetsuppgifter i samband med export av livsmedel fogas enligt förslaget till lagen

54 f §. Utredningar i anslutning till export. Den gällande lagen har inga bestämmelser om myndighetsuppgifter i anslutning till export. I lagen om Livsmedelssäkerhetsverket (25/2006) Evira sägs det att internationellt samarbete ingår i verkets uppgifter. Utifrån detta och inom ramen för sina resurser har Evira följaktligen varit aktivt i projekt framför allt för att hjälpa livsmedel att få tillträde till marknaden och fotfäste där. Vidare har verket deltagit i projekt som på andra sätt har skapat förutsättningar för export av livsmedel. I många länder krävs det att myndigheterna samarbetar nära i syfte att öppna exportmarknaden.

I synnerhet regeringen Sipilä har satsat på export under sin mandatperiod ända från 2015, när Evira beviljades temporära extraanslag för ändamålet. I regeringens spetsprojekt Bioekonomi och rena lösningar ingår satsningar på nya exportmarknader i åtgärderna. Åtgärderna inbegriper att starta nya projekt för marknadstillträde, utveckla systemet för exportkontroll och satsa på större exportkompetens i små och medelstora företag. Fokus sätts särskilt på de utredningar och kontroller som destinationsländerna kräver av myndigheterna och på kontrollförfaranden vid exportprojekt.

Enligt 2 § 1 mom. 7 punkten i lagen om Livsmedelsverket (371/2018) ska Livsmedelsverket sköta främjande och styrning av export av livsmedel samt djur, växter och produkter från dem.

Enligt den nya 54 f § 1 mom. är det i första hand livsmedelsföretagaren som är skyldig att utreda och uppfylla de importkrav och eventuella transiteringskrav som myndigheterna i destinationsstaten ställer.

Enligt 2 mom. ska Livsmedelsverket vid behov delta i den utredning av myndighetskrav som avses i 1 mom., om det inte går att få klarhet om kraven på något annat sätt. Dessutom ska Livsmedelsverket vid behov vara med och upprätta de dokument och delta i annat utredningsarbete som är ett villkor för att få tillträde till och stanna kvar på marknaden. Livsmedelsverket ska besluta om att delta i utredningarna av de myndighetskrav som avses i 1 mom. bland annat utifrån sannolikheten att exporten kommer i gång, det förväntade värdet av exporten, livsmedelsföretagarnas möjligheter att vara med i exportfrämjande åtgärder, hur många livsmedelsföretagare som drar nytta av projektet och hur snabb och förutsebar utrednings- och rapporteringsprocessen är. Livsmedelsverket får dessutom avbryta sitt deltagande i dessa uppgifter om det inte längre finns förutsättningar för att fortsätta med utredningsarbetet.

Närmare bestämmelser om förutsättningarna för att Livsmedelsverket ska vara med och utföra de uppgifter som avses i 2 mom. får utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet. Paragrafen är ny.

54 g §. Tillsyn vid export. Enligt den nya 54 g paragrafen ska Livsmedelsverket och kommunernas livsmedelstillsynsmyndighet utöva tillsyn över exporten av livsmedel inom sitt geografiska verksamhetsområde. Livsmedelsverket ska delta i tillsynsarbetet, när tillsynen avser att kontrollera att de importkrav som myndigheterna i destinationsstaten ställer är uppfyllda. I förekommande fall ska Livsmedelsverket också få utföra exporttillsyn inom landskapens uppgiftsområden. Det kan anses motiverat eftersom en del destinationsstater kräver att tillsynen över deras importkrav ska utövas av en statlig myndighet. Tillsynen ska läggas upp på grundval av de importkrav som myndigheterna i destinationsstaten ställer.

Närmare bestämmelser om förutsättningarna för och innehållet i tillsynen får utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

54 h §. Exportintyg. Enligt den nya 54 h paragrafen ska Livsmedelsverket och kommunernas myndigheter för livsmedelstillsyn på begäran av en företagare utfärda exportintyg för andra livsmedel än livsmedel av animaliskt ursprung, om myndigheterna i destinationsstaten kräver sådana intyg. Kraven i 54 f § tillämpas på utredning av de krav som destinationslandet ställer på innehållet i intygen. Bestämmelser om veterinärintyg, det vill säga exportintyg, för produkter av animaliskt ursprung ingår i 71 § i lagen om djursjukdomar (441/2013). Kommunala veterinärer är behöriga att utfärda sådana intyg. Destinationsstaterna kan emellertid också kräva intyg som ett villkor för export av andra livsmedel än de som har animaliskt ursprung. Om destinationsstaten inte kräver andra utredningar som villkor för export än exportintyg, är exportintyget det utredningsdokument som avses i 54 f §. För tydlighetens skull föreskrivs det särskilt om utfärdande av exportintyg.

60 §. Avvisande vid den första ankomstplatsen i fråga om livsmedel av animaliskt ursprung som kommer från en annan medlemsstat inom Europeiska unionen. Då kontrollen av livsmedel av animaliskt ursprung som importeras från den inre marknaden övergår till att bli en del av den riskbaserade livsmedelstillsynen föreslås det att paragrafen upphävs som obehövlig.

61 §. Återkallelse av godkännande av ett primärproduktionsställe eller en livsmedelslokal. Paragrafen föreskriver om återkallelse av godkännande av ett primärproduktionsställe eller en livsmedelslokal. Återkallelse av godkännande utvidgas till att också gälla ett primärproduktionsställe, vilket inte är möjligt enligt gällande lag. När den nuvarande livsmedelslagen stiftades krävdes det inte i något fall godkännande av ett primärproduktionsställe. Godkännandet ska återkallas av den som har godkänt lokalen.

Enligt 1 mom. kan tillsynsmyndigheten i första hand återkalla sitt beslut, om en hälsofara inte kan förhindras på något annat sätt med hjälp av tvångsmedelsbestämmelserna i livsmedelslagen. Dessutom kan ett beslut om godkännande återkallas om primärproduktionsstället eller livsmedelslokalen eller den livsmedelsverksamhet som bedrivs där på ett väsentligt sätt strider mot livsmedelsbestämmelserna och livsmedelsföretagaren inte har iakttagit ett föreläggande eller ett förbud som tillsynsmyndigheten har meddelat. Till denna del motsvarar bestämmelsen gällande lag beträffande livsmedelslokaler. Ett godkännande kan också återkallas exempelvis beträffande en viss funktion.

Enligt 2 mom. kan ett godkännande också återkallas, om företagaren inte längre är tillförlitlig på det sätt som avses i 16 a §. I och med att ett återkallat godkännande är ett kraftfullt ingrepp i en näringsidkares rättsliga ställning, måste försummelserna vara allvarliga och väsentliga med avseende på verksamheten. Företagen måste därför ges möjlighet att avhjälpa en försummelse. Någon liknande bestämmelse ingår inte i den gällande lagen.

Enligt 3 mom. kan ett godkännande också återkallas för viss tid.

61 a §. Avbrytande eller avslutande av verksamhet på ett anmält primärproduktionsställe eller i en anmäld livsmedelslokal. Verksamheten hos företagare som berörs av godkännande och anmälningsförfarande får avbrytas med stöd av ett föreläggande enligt 55 § eller ett förbud enligt 56 §. För tydlighetens skull föreslås det emellertid att särskilda bestämmelser om att tillsynsmyndigheten kan avbryta eller avsluta primärproduktion och livsmedelsverksamhet på ett anmält primärproduktionsställe eller i en anmäld livsmedelslokal om verksamheten i väsentlig grad strider mot livsmedelsbestämmelserna och företagaren inte har iakttagit ett föreläggande eller ett förbud som tillsynsmyndigheten har meddelat med stöd av 55 eller 56 §.

I den gällande lagen ingår inget krav på att en företagare ska vara tillförlitlig för att få utöva livsmedelsverksamhet. Följaktligen har livsmedelstillsynsmyndigheterna inte haft någon anledning att utreda hur företag eller fysiska personer tidigare har uppfyllt sina förpliktelser.

Också livsmedelsföretagare som bedriver livsmedelsverksamhet i en anmäld livsmedelslokal är skyldiga att uppfylla tillförlitlighetskraven i 16 a §. Myndigheten måste ha möjligheter att ingripa i verksamheten om en företagare inte uppfyller tillförlitlighetskraven. Enligt 2 mom. får tillsynsmyndigheten undantagsvis avbryta eller avsluta verksamheten på ett anmält primärproduktionsställe eller i en livsmedelslokal om företagaren inte längre är tillförlitlig på det sätt som avses i 16 a §. 1 och med att ett avbrott eller stopp i verksamheten är ett kraftfullt ingrepp i en näringsidkares rättsliga ställning, måste försummelserna vara allvarliga och väsentliga med avseende på verksamheten. Företagen måste därför ges möjlighet att avhjälpa en försummelse. Någon liknande bestämmelse ingår inte i den gällande lagen.

Enligt 3 mom. gäller beslutet att avbryta verksamheten tills tillsynsmyndigheten konstaterar att de missförhållanden som beslutet grundade sig på har avhjälpits.

66 a §. Nedläggning av webbplats. Enligt den nya paragrafen som föreslås kan Livsmedelsverket beordra att en företagares webbplats ska läggas ner, om de livsmedel som saluförs via den eller informationen om dem medför fara för människors hälsa eller av grundad anledning kan misstänkas medföra fara för människors hälsa eller strida mot livsmedelsbestämmelserna på något annat sätt. Föreläggandet att lägga ner webbplatsen kan meddelas temporärt för den tid som ärendet utreds eller missförhållandet avhjälpes. Den temporära nedläggningen gäller tills Livsmedelsverket har fattat ett slutligt beslut i ärendet.

Artikel 138 i förordningen om offentlig kontroll föreskriver om åtgärder vid konstaterad bristande efterlevnad. Den behöriga myndigheten ska vidta lämpliga åtgärder och exempel på dem ingår i artikel 138.2. En av åtgärderna är att beordra att de webbplatser som aktören driver eller använder läggs ner för en lämplig tidsperiod.

71 §. Avgifter för kommunala myndigheters prestationer. Det föreslås att hänvisningarna till kontrollförordningen i paragrafens 2 och 5 mom. samt till artikel 27 och 28 ändras så att de motsvarar den nya förordningen om offentlig kontroll.

73 §. Sökande av ändring i beslut av en statlig myndighet. Lagen om rättegång i förvaltningsärenden (/2019). träder i kraft de 1 Januari 2020. Genom lagen upphävs gällande förvaltningsprocesslagen (586/1996). Hänvisningar till gällande lag ändras för att täcka den nya lagen om rättegång i förvaltningsärenden.

74 §. Sökande av ändring i beslut av en kommunal myndighet. Hänvisningar till gällande lag ändras för att täcka den nya lagen om rättegång i förvaltningsärenden.

75 §. Sökande av ändring i beslut om köttbesiktning. Hänvisningar till gällande lag ändras för att täcka den nya lagen om rättegång i förvaltningsärenden.

76 §. Sökande av ändring i beslut som hänför sig till verksamheten vid den första ankomstplatsen. Då kontrollen vid den första ankomstplatsen av livsmedel av animaliskt ursprung som importeras från den inre marknaden övergår till att bli en del av den riskbaserade livsmedelstillsynen föreslås det att paragrafen upphävs som obehövlig.

76 a §. Sökande av ändring o förvaltningsdomstolens beslut. Hänvisningar till gällande lag ändras för att täcka den nya lagen om rättegång i förvaltningsärenden.

83 §. Register. I 1 mom. föreskrivs det om ett riksomfattande register som Livsmedelsverket för med tanke på styrningen och utvecklandet av tillsynen samt på den tillsyn som verket utövar. I bestämmelsen i den gällande lagen stryks förandet av register över första ankomstplatser och livsmedelsföretagare med ansvar för import och vidareförmedling, eftersom tillsynen över exporten av livsmedel av animaliskt ursprung från den inre marknaden övergår till att bli en del av den riskbaserade livsmedelstillsynen. Till bestämmelsen fogas att det förs register över hygienpasstestare och över personer som beviljats hygienpass av en testare.

I 4 mom. föreskrivs det att register över fiskefartyg och vattenbruksanläggningar förs i enlighet med lagen om det nationella genomförandet av Europeiska unionens gemensamma fiskeripolitik (1048/2016) av jord- och skogsbruksministeriet. I enlighet med lagen om registrering av fiskefartyg och vattenbruksfartyg som används till havs (690/2010) för jord- och skogsbruksministeriet och närings-, trafik- och miljöcentralerna register över fiskefartyg och vattenbruksfartyg. Bestämmelsen föreslås bli struken eftersom den inte längre behövs. Register över fiskefartyg och vattenbruksfartyg ska föras enligt dessa lagar. Vattenbruksanläggningar räknas som primärproduktionsställen och bestämmelser om register över dessa ingår i 4 mom.

Mindre tekniska ändringar har gjorts i 2, 3 och 5 mom. Till innehållet motsvarar de bestämmelserna i den gällande lagen.

1.2 Lag om ändring av lagen om växtskyddsmedel

2 § Tillämpningsområde. Paragrafens 1 mom. motsvarar bestämmelsen i 2 § 1 mom. i den gällande lagen. Paragrafens 2 mom. 1 punkt motsvarar bestämmelsen i 2 § 2 mom. i den gällande lagen. I den nya 2 punkten som fogas till momentet anges det att också genomförandet av II–IV och VI–X kap. i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 396/2005 hör till lagens tillämpningsområde.

24 § Tillsynsmyndigheter. Enligt paragrafens 1 mom. svarar enligt förslaget Säkerhets- och kemikalieverket för tillsynen över efterlevnaden av Europaparlamentets och rådets förordning nr (EG) 1107/2009 samt av lagen om växtskyddsmedel och av de bestämmelser som utfärdats och föreskrifter som meddelats med stöd av den och för organiseringen av tillsynen när det gäller tillverkning, import, utsläppande på marknaden, marknadsföring samt importörers och distributörers hantering av växtskyddsmedel. Säkerhets- och kemikalieverket ska även utöva sådan annan tillsyn över växtskyddsmedel som inte enligt gällande bestämmelser ska utövas av Livsmedelsverket.

Enligt 2 mom. ska Säkerhets- och kemikalieverket vara den behöriga myndighet som avses i artikel 75.1 och den myndighet som avses i artikel 75.2 i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1107/2009. Säkerhets- och kemikalieverket är enligt förslaget behörig myndighet vid åtgärder som gäller genomförandet av II–IV och VI–X kap. i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 396/2005.

Enligt 3 mom. ska Livsmedelsverket utöva tillsyn över efterlevnaden av Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1107/2009 samt av lagen om växtskyddsmedel och de bestämmelser och föreskrifter om användning av och hantering i samband med växtskyddsmedel som utfärdats med stöd av den.

Enligt 4 mom. ska Livsmedelsverket på sitt verksamhetsområde utöva tillsyn över efterlevnaden av Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1107/2009 samt av lagen om växtskyddsmedel och de bestämmelser och föreskrifter som utfärdats med stöd av den. Vid tillsynen anlitar Livsmedelsverket närings-, trafik- och miljöcentralerna. Enligt paragrafens 5 mom. kontrollerar Tullen vid sidan av Säkerhets- och kemikalieverket importen och exporten av växtskyddsmedel.

27 § Sakkunnigmyndigheter och sakkunniginrättningar. I 27 § i lagen om växtskyddsmedel föreskrivs om de statliga myndigheter och inrättningar som är skyldiga att utföra kontroller av ämnen och preparat som är avsedda som växtskyddsmedel i syfte att utreda förutsättningarna för godkännande av dem eller att ge utlåtanden till Säkerhets- och kemikalieverket. Bestämmelsen som föreslås motsvarar till innehållet bestämmelsen i den gällande lagen, men namnen på verk och myndigheter har ändrats för att motsvara nuläget.

Enligt paragrafens 1 mom. ger Naturresursinstitutet utlåtande till Säkerhets- och kemikalieverket om den biologiska effektiviteten och användbarheten av ämnen och preparat som är avsedda som växtskyddsmedel i syfte att utreda förutsättningarna för godkännande av dem.

Enligt 2 mom. svarar Livsmedelsverket för kemiska analyser samt fysikaliska och tekniska test av rester av växtskyddsmedel som förekommer i växtprodukter och animaliska produkter.

1.3 Lagen om Enheten för utredning av grå ekonomi

6 §. Syftet med fullgöranderapporter. Paragrafens 1 mom. föreslås bli utvidgat så att Enheten för utredning av grå ekonomi utarbetar fullgöranderapporter som stöder utredningen av tillförlitligheten hos livsmedelsföretagare som avses i livsmedelslagen.

1.

Lag om ändring av livsmedelslagen

I enlighet med riksdagens beslut

upphävs i livsmedelslagen (23/2006) 3 § 2 mom. 5 och 13 punkten, 6 § 9 och 12 punkten, 20, 23, 27 a, 28 a, 42, 43 a, 54 e, 60 och 76 §,

av dem 3 § sådan den lyder i lag 352/2011, 20 § sådan den lyder i lag 989/2007, 23 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 352/2011, 27 a och 28 a sådana de lyder i lag 1137/2008, 42 § sådan den lyder i lag 353/2011, 43 a § sådan den lyder i lag 1137/2008, 54 e § sådan den lyder i lag 881/2014 och 76 § sådan den lyder i lag 970/2015,

ändras 3 § 1 mom. 2, 8 och 22 punkten, 6 § 31 och 32 punkten, 13 § 3 mom., 19, 27 och 28 §, 30 § 13 punkten, 31 § 4 punkten, 35 § 3 mom., 36 § 1 mom., 37 § 2 mom., 38 § 2 mom., 41 § 3 mom., 43 §, 46 § 1 mom., 49 § 2 och 3 mom., 50, 54 d och 61 §, 71 § 2 och 5 mom. och 83 § mom.,

av dem 3 § 1 mom. 2 och 8 punkten sådana de lyder i lag 352/2011 och 22 punkten sådan den lyder i lagen 881/2014, 6 § 31 och 32 punkten sådan den lyder i lag 881/2014, 13 § 3 mom. sådant det lyder i lag 352/2011, 27 § sådan den lyder i lagarna 1137/2008 och 352/2011, 28 § sådan den lyder i lag 1137/2008, 30 § sådan den lyder i lag 128/2017, 31 § sådan den lyder i lag 352/2011, 37 § sådan den lyder i lag 989/2007, 38 § sådan den lyder i lag 643/2010, 43 § sådan den lyder i lagarna 352/2011, 365/2013 och 503/2014, 46 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 989/2007, 49 § sådan den lyder i lag 352/2011, 50 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 989/2007, 54 d § sådan den lyder i lag 881/2014, 71 § 5 mom. sådant det lyder i lag 989/2007 och 83 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 503/2014, samt

fogas till lagen en ny 16 a §, till 18 § ett nytt 4 mom., en ny 20 §, till 30 § en ny punkt 14, till 31 § en ny 5 punkt, en ny 34 a och 51 a §, ett nytt kap 6 b, 54 f – 54 h § samt en ny 61 a och 66 a §, som följer:

3 § Europeiska unionens lagstiftning

2) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/625 om offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet för att säkerställa tillämpningen av livsmedels- och foderlagstiftningen och av bestämmelser om djurs hälsa och djurskydd, växtskydd och växtskyddsmedel samt om ändring av Europaparlamentets och rådets förordningar (EG) nr 999/2001, (EG) nr 396/2005, (EG) nr 1069/2009, (EG) nr 1107/2009, (EU) nr 1151/2012, (EU) nr 652/2014, (EU) 2016/429 och (EU) 2016/2031, rådets förordningar (EG) nr 1/2005 och (EG) nr 1099/2009 och rådets direktiv 98/58/EG, 1999/74/EG, 2007/43/EG, 2008/119/EG och 2008/120/EG och om upphävande av Europaparlamentets och rådets förordningar (EG) nr 854/2004 och (EG) nr 882/2004, rådets direktiv 89/608/EEG, 89/662/EEG, 90/425/EEG, 91/496/EEG, 96/23/EG, 96/93/EG och 97/78/EG samt rådets beslut 92/438/EEG, nedan *förordningen om offentlig kontroll*,

8) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2015/2283 om nya livsmedel och om ändring av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1169/2011 och upphävande av Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 258/97 och kommissionens förordning (EG) nr 1852/2001, nedan *förordningen om nya livsmedel*,

22) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/787 om definition, beskrivning, presentation och märkning av spritdrycker, användning av namn på spritdrycker i presentationen och märkningen av andra livsmedel, skydd av geografiska beteckningar för spritdrycker, användning av jordbruksalkohol och destillat av jordbruksprodukter i alkoholhaltiga drycker samt om upphävande av förordning (EG) nr 110/2008;

6 § Definitioner

31) *kontrollerade uppfödningförhållanden* kontrollerade uppfödningförhållanden enligt artikel 1.2 i kommissionens genomförandeförordning (EU) 2015/1375 om fastställande av särskilda bestämmelser för offentlig kontroll av trikiner i kött, nedan *trikinförordningen*;

32) *namnskyddade produkter* produkter med ursprungsbeteckningar och skyddade geografiska beteckningar för jordbruksprodukter och livsmedel samt sådana garanterade traditionella specialiteter som avses i artikel 5 och 18 i Europaparlamentets och rådets förordning om kvalitetsordningar för jordbruksprodukter och livsmedel (EU) nr 1151/2012, produkter med geografiska beteckningar som avses i artikel 2.3 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 251/2014 om definition, beskrivning, presentation och märkning av, samt skydd av geografiska beteckningar för, aromatiserade vinprodukter och om upphävande av rådets förordning (EEG) nr 1601/91 samt produkter med skyddade geografiska beteckningar som avses i artikel artikel xx i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/787 om definition, beskrivning, presentation och märkning av spritdrycker, användning av namn på spritdrycker i presentationen och märkningen av andra livsmedel, skydd av geografiska beteckningar för spritdrycker, användning av jordbruksalkohol och destillat av jordbruksprodukter i alkoholhaltiga drycker samt om upphävande av förordning (EG) nr 110/2008.

13 § Anmälan om livsmedelslokal och ansökan om anläggningsgodkännande

För en livsmedelslokal som avses i 2 mom. och där en primärproduktionsföretagare bedriver sådan tillverkning av livsmedel som är förenad med låg risk för livsmedelssäkerheten av primärprodukter som han själv producerat behöver man dock inte ansöka om godkännande som anläggning. Som verksamhet som är förenad med låg risk för livsmedelssäkerheten anses också verksamhet enligt artikel 1.3 d och 1.3 e och verksamhet som tillämpar nationella anpassningar enligt artikel 10 i hygienförordningen gällande livsmedel av animaliskt ursprung samt verksamhet enligt artikel 12.1 a i kommissionens delegerade förordning (EU) 2019/xxxx, nedan *kommissionens delegerade kontrollförordning*, om särskilda bestämmelser för utförandet av offentlig kontroll av produktion av kött och för produktions- och återutläggningsområden för levande musslor i enlighet med Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/625. Angående en sådan livsmedelslokal ska anmälan enligt 1 mom. göras.

16 a § Livsmedelsföretagares tillförlitlighet

En livsmedelsföretagare ska vara tillförlitlig. Företagaren anses inte vara tillförlitlig om personen

- 1) under tre år före bedömningen upprepade gånger eller i betydande grad har försummat sina registrerings-, rapporterings- eller betalningsåtaganden i anslutning till skatter, lagstadgade pensions-, olycksfalls- och arbetslöshetsförsäkringsavgifter samt avgifter som Tullen tar ut,
- 2) enligt utmätning eller någon annan utredning är oförmögen att svara för sina skulder, eller
- 3) förutom som föreskrivs i 1 och 2 punkten genom sin tidigare verksamhet har visat sig vara uppenbart olämplig för att bedriva livsmedelsverksamheten.

Om livsmedelsföretagaren är en juridisk person gäller kravet på tillförlitlighet verkställande direktören och dennes ställföreträdare, medlemmar och suppleanter i styrelsen, medlemmar och suppleanter i förvaltningsrådet och jämförbara organ, ansvariga bolagsmän och andra som hör till den högsta ledningen. Kravet på tillförlitlighet gäller även personer som direkt eller indirekt innehar mer än 25 procent av aktierna i ett aktiebolag eller av den rösträtt som aktierna medför eller motsvarande äganderätt eller bestämmande inflytande i en annan sammanslutning.

För bedömning av tillförlitligheten kan de omständigheter som avses i 1 mom. utredas för sådana registrerade företag och organisationer som avses i 3 § i företags- och organisationsdatalagen (244/2001), vilka har en direkt eller indirekt koppling till en livsmedelsföretagare eller till personer som avses i 2 mom.

Livsmedelsverket och kommunala livsmedelstillsynsmyndigheten för livsmedelstillsyn kan av Enheten för utredning av grå ekonomi begära sådana fullgöranderapporter om företagarna som avses i 5 § i lagen om Enheten för utredning av grå ekonomi (1207/2010).

18 § Bokföring, handlingar och påskrifter i anslutning till livsmedel av animaliskt ursprung

Livsmedelsverket får utfärda närmare bestämmelser om de uppgifter om livsmedel av animaliskt ursprung som ska meddelas till tillsynsmyndigheterna när livsmedlen importeras från den inre marknaden.

19 § Egenkontroll

En livsmedelsföretagare ska ha ett system för att identifiera och hantera faror i samband med sin verksamhet och säkerställa att livsmedlet och dess hantering uppfyller de krav som ställs i livsmedelsbestämmelserna.

Närmare bestämmelser om egenkontroll och krav på dokumentation i anslutning till det får utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

27 § Livsmedelshygienisk kompetens

En person som hanterar oförpackade och lättfördärliga livsmedel i en livsmedelslokal ska ha ett hygienpass som påvisar livsmedelshygienisk kompetens enligt en modell som godkänts av Livsmedelsverket, om personen har arbetat med uppgifter som förutsätter hantering av oförpackade och lättfördärliga livsmedel i minst tre månader.

Hygienpass krävs dock inte av personer som arbetar i livsmedelslokaler enbart

- 1) i egenskap av fångar som omfattas av skyldigheter enligt 8 kap. 2 § i fängelselagen (767/2005),
- 2) fullgör beväringstjänst eller vapenfri tjänst enligt värnpliktslagen (1438/2007), militärtjänst enligt lagen om frivillig militärtjänst för kvinnor (194/1995) eller civiltjänstgöring enligt civiltjänstlagen (1446/2007),
- 3) i egenskap av klienter enligt lagen om klientens ställning och rättigheter inom socialvården (812/2000), utför arbetsverksamhet enligt lagen angående specialomsorger om utvecklingsstörda (519/1977), arbetar inom skyddat arbete enligt lagen om service och stöd på grund av handikapp (380/1987), eller i verksamhet och arbetsverksamhet som stöder handikappade personers sysselsättning enligt socialvårdslagen (1301/2014), eller
- 4) i egenskap av person som har dömts enligt lagen om verkställighet av samhällspåföljder (400/2015).

Livsmedelsföretagare ska föra bok över den livsmedelshygieniska kompetensen hos personer som arbetar i livsmedelslokalen och på begäran visa upp uppgifterna för tillsynsmyndigheten.

Livsmedelsverket gör upp ett hygienpasstest för bedömning av livsmedelshygienisk kompetens. En hygienpasstestare som avses i 19 § ordnar hygienpasstest och beviljar hygienpass. Hygienpasstestaren kan ta ut en avgift för testet och beviljandet av hygienpass.

Hygienpass beviljas personer som genomgått ett hygienpasstest med godkänt resultat. Livsmedelsverket kan vid behov bevilja hygienpass enligt samma grunder som en hygienpasstestare samt återkalla ett hygienpass, om det beviljats på väsentligen oriktiga grunder.

28 § Hygienpasstestare

Livsmedelsverket kan på ansökan som hygienpasstestare godkänna en person, som

- 1) har en högskoleexamen som förutsätts i 35 §, eller
- 2) har examen i eller behärskar ämnet så att personen är behörig för en tjänst eller befattning som lektor eller lärare vilken anknyter till livsmedelshygien vid en högskola eller vid en läroanstalt som hör till Utbildningsstyrelsens verksamhetsområde.

Livsmedelsverket övervakar hygienpasstestarnas verksamhet. Livsmedelsverket kan återkalla ett godkännande av en hygienpasstestare, om testaren inte ordnat hygienpasstest eller beviljat hygienpass på över tre år. Dessutom kan godkännandet återkallas om testaren har brutit mot de bestämmelser eller föreskrifter som utfärdats om hygienpasstestning och inte har rättat till sin verksamhet på uppmaning av Livsmedelsverket. Godkännandet kan också återkallas temporärt.

På hygienpasstestare som fullgör uppgifter enligt denna paragraf tillämpas det som i 36 § föreskrivs om utomstående sakkunniga.

Livsmedelsverket får utfärda närmare bestämmelser om ordnande av hygienpasstest, de språk som används vid testet och om bedömningen av godkänt avläggande av testet, om hygienpasset och beviljandet av det, handläggningen av registeruppgifter samt om datahanteringen.

30 § Central myndighet

13) vid behov sköta *ante mortem*-besiktning på primärproduktionsställe av andra djur än de som slaktas i renslakteri; samt

14) vid behov befullmäktiga andra veterinärer än de som är anställda hos Livsmedelsverket att utföra *ante mortem*-besiktning på primärproduktionsställen.

31 § Livsmedelstillsyn på regional nivå

4) sköta livsmedelstillsynen i renslakterier och i anläggningar som finns i anslutning till dem, samt

5) vid behov sköta *ante mortem* -besiktning på primärproduktionsställen av djur som slaktas i renslakteri.

34 a § Statens näringsdelegation

Jord- och skogsbruksministeriet utser för en verksamhetsperiod på tre år statens näringsdelegation som är underställd ministeriet. Delegationens uppgifter är att fungera som sakkunnigorgan för främjande av befolkningens näring, utarbeta nationella näringsrekommendationer, uppgöra åtgärdsförslag och ta initiativ för att förbättra näringen, ge utlåtanden i anslutning till sitt verksamhetsområde och följa upp och bedöma åtgärdernas inverkan på näringen och hälsan.

35 § Tillsynsmyndigheternas kompetens

Artikel 5.4 i förordningen om offentlig kontroll innehåller bestämmelser om fortbildning av tjänsteinnehavare som sköter uppgifter i anslutning till livsmedelstillsynen.

36 § Utomstående sakkunniga

En tillsynsmyndighet kan anlita utomstående sakkunniga som hjälp i tillsynen. De utomstående sakkunniga kan på begäran av tillsynsmyndigheten göra sådana kontroller, undersökningar och utredningar som behövs för myndighetstillsynen. De administrativa beslut som eventuellt skall fattas utifrån dessa fattas av den tillsynsmyndighet som beställt tjänsterna. En utomstående sakkunnig skall ha den sakkunskap och kompetens som kontrollerna, undersökningarna och utredningarna förutsätter. En utomstående sakkunnig skall inför den myndighet som beställt tjänsterna kunna visa sin kompetens och påvisa att de tillämpade kontroll- och undersökningsmetoderna är tillförlitliga. Bestämmelser om krav på utomstående sakkunniga finns också i artikel 28-30 i förordningen om offentlig kontroll.

37 § Nationella referenslaboratorier och godkända laboratorier

Jord- och skogsbruksministeriet utser de nationella referenslaboratorierna och fastställer deras uppgifter. I artikel 100 och 101 i förordningen om offentlig kontroll föreskrivs om de krav som gäller de nationella referenslaboratorier som avses i kontrollförordningen samt om dessa laboratoriers uppgifter.

38 § Villkor för godkännande av laboratorium

Laboratorier som godkänts för undersökning av myndighetsprov ska dessutom uppfylla de krav som ställs i artikel 37.4 e i förordningen om offentlig kontroll.

41 § Allmänna krav på tillsynen

Den kommunala myndigheten för livsmedelstillsyn skall utarbeta ett kvalitetssystem som lämpar sig för dess verksamhet, samt upprätthålla och tillämpa detta system. Bestämmelser om krav som gäller kvalitetssystemet finns i artikel 12 i förordningen om offentlig kontroll.

43 § Köttbesiktning och övervakning i anslutning därtill

Kött som hanteras eller förvaras i en livsmedelslokal ska vara besiktat, om inte något annat föreskrivs i denna lag eller med stöd av den. Bestämmelser om köttbesiktning och övervakning i anslutning därtill finns i förordningen om offentlig kontroll, i kommissionens delegerade kontrollförordning samt i fråga om enhetliga praktiska arrangemang i ordnandet av offentlig kontroll av animaliska produkter som är avsedda som livsmedel enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/625 och om ändring angående offentlig kontroll i kommissionens förordning (EG) nr 2074/2005 i kommissionens genomförandeförordning (EU) 2019/xxxx.

Livsmedelssäkerhetsverket utför köttbesiktning i slakterier och inrättningar för vilthantering. Regionförvaltningsverket utför köttbesiktning i renslakterier.

Över köttbesiktning ges på begäran ett skriftligt beslut. Till beslutet ska fogas anvisning om rättelseyrkande. Beslutet behöver inte undertecknas. Ett skriftligt beslut om köttbesiktning delges parterna genom brev som avses i 59 § i förvaltningslagen eller genom vanlig elektronisk delgivning som avses i 19 § i lagen om elektronisk kommunikation i myndigheternas verksamhet (13/2003). Med de berörda parternas samtycke kan beslutet delges per e-post.

Närmare bestämmelser om köttbesiktning och övervakning i anslutning därtill får utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

Livsmedelsverket får besluta om ändring av frekvensen och omfattningen av trikinundersökningarna då trikinförordningen ger möjlighet till det eller kräver det.

46 § Beredskap för särskilda situationer

Livsmedelsverket skall utarbeta en sådan riksomfattande beredskapsplan för särskilda situationer som avses i artikel 115 i förordningen om offentlig kontroll. De kommunala livsmedelstillsynsmyndigheterna skall utarbeta en motsvarande plan för kommunernas del.

49 § Inspektionsrätt och rätt att närvara

Livsmedelsverket och regionförvaltningsverket har rätt att närvara vid Europeiska kommissionens kontroller enligt artikel 116 i förordningen om offentlig kontroll. En studerande som handleds av tillsynsmyndigheten och som utför praktik som ger introduktion i myndighetsverksamhet har rätt att närvara när tillsynsmyndigheten utför tillsyn och inspektioner.

I ett tillsynsobjekt, som är beläget i utrymmen som används för permanent boende kan en inspektion göras för att genomföra de krav på offentlig kontroll som ställs i artikel 9–15 i förordningen om offentlig kontroll, om en inspektion är nödvändig för att utreda de omständigheter som är föremål för inspektion. Sådan inspektion får endast göras av en behörig tillsynsmyndighet.

50 § Provtagning

En tillsynsmyndighet och en i 36 § avsedd utomstående sakkunnig har rätt att utan ersättning ta en sådan mängd prov som behövs för tillsynen.

Provtagaren skall ha tillräcklig sakkunskap när det gäller provtagning och hantering och förvaring av prov. Provet skall vara representativt till sin omfattning och sammansättning. Provet skall skyddas från kontamination och andra betydande förändringar som kan ge missvisande undersökningsresultat. På provtagningsplatsen skall provet märkas så att det enkelt och med säkerhet kan identifieras. Livsmedelsföretagaren skall få ett intyg över provtagningen.

Prov på livsmedel som saluförs och som tillsynsmyndigheten har beställt via teknik för distanskommunikation utan att identifiera sig kan användas i den offentliga kontrollen.

Bestämmelser om allmänna krav när det gäller provtagning finns också i artikel 34 och 35 samt 37.1 i förordningen om offentlig kontroll.

Paragrafens 2 mom. tillämpas också på provtagning inom ramen för egenkontrollen.

Närmare bestämmelser om provtagning utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

51 a § Myndighetens rätt att på eget initiativ lämna ut information

Tillsynsmyndigheten har trots sekretessbestämmelserna i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999) rätt att på eget initiativ till en annan myndighet eller person som sköter ett offentligt uppdrag lämna ut sådan information om en enskild persons eller en organisations ekonomiska ställning och affärshemligheter som myndigheten fått vid skötseln av de uppgifter som avses i denna lag om denna information är nödvändig för myndigheten i fråga eller den person som sköter ett offentligt uppdrag för skötseln av deras lagstadgade uppgifter.

54 d § Registrering av namnskyddade produkter och anmälan av framställning

Livsmedelsverket ska behandla ansökningar om registrering av namnskyddade produkter.

Livsmedelsverket ska offentliggöra de ansökningar som avses i 1 mom., ordna det nationella invändningsförfarandet och besluta om kraven för registrering uppfylls i Finland. Om kraven uppfylls, ska Livsmedelsverket offentliggöra sitt beslut och skicka ansökan till Europeiska kommissionen. Om godkännandet av ansökan enligt Europeiska unionens lagstiftning om namnskyddade produkter hör till medlemsstaten beslutar Livsmedelsverket om godkännandet.

Ansökningar och beslut om namnskydd som avses i 1 mom. delges genom offentlig kungörelse. Bestämmelser om offentlig kungörelse finns i förvaltningslagen (434/2003).

Livsmedelsföretagare som framställer en registrerad namnskyddad produkt ska innan de släpper ut produkten på marknaden anmäla produktens namn och framställningsplats till den tillsynsmyndighet som avses i 30-32 §. Tillsynsmyndigheten ska genast underrättas om framställningen avbryts eller läggs ned.

Genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet får närmare bestämmelser utfärdas om

- 1) ansökan om registrering och ordnande av invändningsförfarande och
- 2) anmälningsskyldiga livsmedelsföretagare, de uppgifter som ska uppges i anmälan och hur anmälan ska göras.

6 b kap. Myndighetsuppgifter inom export av livsmedel

54 f § Utredningar i anslutning till export

När livsmedel exporteras till något annat land än en medlemsstat i Europeiska unionen, är livsmedelsföretagaren skyldig att utreda och uppfylla de importkrav som myndigheterna i destinationsstaten ställer samt eventuella transiteringskrav.

Vid behov ska Livsmedelsverket delta i den utredning av myndighetskrav som avses i 1 mom., om det inte går att få klarhet om kraven på något annat sätt. Dessutom ska Livsmedelsverket vid behov delta i utarbetandet av de dokument och i det utredningsarbete som är ett villkor för att få tillträde till och stanna kvar på marknaden. Livsmedelsverket får avbryta sitt deltagande i dessa uppgifter om det inte längre finns förutsättningar för att fortsätta med utredningsarbetet.

Närmare bestämmelser om förutsättningarna som avses i 2 mom. får utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

54 g § Tillsyn vid export

Den kommunala livsmedelstillsynsmyndigheten ska utöva tillsyn över exporten av livsmedel inom sitt verksamhetsområde. Livsmedelsverket ska delta i tillsynsarbetet, om tillsynen avser att säkerställa att de importkrav som myndigheterna i destinationsstaten ställer uppfylls.

Närmare bestämmelser om förutsättningarna för och innehållet i den tillsyn som avses i 1 mom. får utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

54 h § Exportintyg

Livsmedelsverket och den kommunala livsmedelstillsynsmyndigheten ska på begäran av en företagare utfärda exportintyg för andra livsmedel än livsmedel av animaliskt ursprung, om myndigheterna i destinationsstaten kräver sådana intyg. Kraven i 54 f § tillämpas på utredning av de krav som destinationslandet ställer på innehållet i intygen.

61 § Återkallelse av godkännande av ett primärproduktionsställe eller en livsmedelslokal

Tillsynsmyndigheten kan helt eller delvis återkalla sitt beslut om att godkänna ett primärproduktionsställe eller en livsmedelslokal, om en fara för människors hälsa inte kan förhindras på något annat sätt. Ett beslut om att godkänna ett primärproduktionsställe eller en livsmedelslokal kan också återkallas, om primärproduktionsstället eller livsmedelslokalen eller den livsmedelsverksamhet som bedrivs där på ett väsentligt sätt strider mot livsmedelsbestämmelserna och företagaren inte har iakttagit ett föreläggande eller ett förbud som tillsynsmyndigheten har meddelat med stöd av 55 eller 56 §.

Ett godkännande kan dessutom återkallas, om företagaren inte längre är tillförlitlig på det sätt som avses i 16 a § och anledningen till att företagaren inte anses vara tillförlitlig är väsentlig och allvarlig.

Ett godkännande kan också återkallas för en viss tid.

61 a § Avbrytande eller avslutande av verksamhet på ett anmält primärproduktionsställe eller i en anmäld livsmedelslokal

Tillsynsmyndigheten kan avbryta eller avsluta verksamheten på ett anmält primärproduktionsställe eller i en anmäld livsmedelslokal om verksamheten i väsentlig grad strider mot livsmedelsbestämmelserna och företagaren inte har iakttagit ett föreläggande eller ett förbud som tillsynsmyndigheten har meddelat med stöd av 55 eller 56 §.

Verksamheten kan dessutom avbrytas eller avslutas, om livsmedelsföretagaren inte längre är tillförlitlig på det sätt som avses i 16 a § och anledningen till att företagaren inte anses vara tillförlitlig är väsentlig och allvarlig.

Beslutet att avbryta verksamheten gäller tills tillsynsmyndigheten konstaterar att de missförhållanden som beslutet grundade sig på har avhjälpits.

66 a § Nedläggning av webbplats

Livsmedelsverket kan beordra att den webbplats som en livsmedelsföretagare driver eller använder ska läggas ner, om de livsmedel som saluförs via den eller informationen om dem medför fara för människors hälsa eller av grundad anledning kan misstänkas medföra fara för människors hälsa, vilseleda konsumenten eller strida mot livsmedelsbestämmelserna på något annat sätt. Föreläggandet att lägga ner webbplatsen kan meddelas temporärt för den tid då ärendet utreds eller missförhållandet avhjälpes. Den temporära nedläggningen gäller tills Livsmedelsverket har fattat ett slutligt beslut i ärendet.

71 § Avgifter för kommunala myndigheters prestationer

Utöver det som föreskrivs i 1 mom. skall kommunen också för annan övervakning samt för sådana inspektioner och undersökningar som hänför sig till den ta ut en avgift enligt bestämmelserna i artikel 79 - 85 i förordningen om offentlig kontroll.

De avgifter som avses i 1 mom. bestäms så att beloppet motsvarar högst kostnaderna för åtgärden, om inte något annat följer av artiklarna 79 – 85 i förordningen om offentlig kontroll. Närmare bestämmelser om de nationella arrangemang som avses i artiklarna 79 – 85 i förordningen om offentlig kontroll och om hur avgifternas storlek bestäms utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

73 § Sökande av ändring i beslut av en statlig myndighet

Sådana beslut av statliga myndigheter som avses i 15, 28, 54 a, 55–62 och 64–66 § får överklagas genom besvär hos förvaltningsdomstolen på det sätt som anges i lagen om rättegång i förvaltningsärenden (xxx2019).

När det gäller andra beslut av statliga myndigheter får omprövning begäras på det sätt som anges i förvaltningslagen. Det beslut som meddelas med anledning av begäran om omprövning får överklagas genom besvär hos förvaltningsdomstolen på det sätt som anges i förvaltningsprocesslagen. Ändring i en avgift som en statlig myndighet har fastställt får sökas på det sätt som anges i lagen om grunderna för avgifter till staten.

Ändring i beslut som Tullen har fattat med stöd av denna lag får sökas på det sätt som anges i tullagen (1466/1994). Ändring i beslut som Tullen har fattat med stöd av 56 § i denna lag får sökas genom besvär hos förvaltningsdomstolen på det sätt som anges i 38 § i tullagen. Besvärstiden är 30 dagar från delfäendet av beslutet.

74 § Sökande av ändring i beslut av en kommunal myndighet

När det gäller kommunala tjänsteinnehavares beslut enligt 63 § får omprövning inte begäras eller ändring sökas genom besvär. I fråga om andra beslut av kommunala tjänsteinnehavare får omprövning begäras inom 14 dagar från delfäendet av beslutet hos det kommunala organ som sköter uppgifter enligt denna lag, på det sätt som anges i förvaltningslagen.

Sådana beslut av kommunala organ som avses i 15 och 55–61 § får överklagas genom besvär hos förvaltningsdomstolen på det sätt som anges i lagen om rättegång i förvaltningsärenden.

När det gäller andra beslut av kommunala organ än sådana som avses i 1 och 2 mom. får omprövning begäras på det sätt som anges i förvaltningslagen. Det beslut som meddelas med anledning av begäran om omprövning får överklagas genom besvär hos förvaltningsdomstolen på det sätt som anges i lagen om rättegång i förvaltningsärenden.

Ändring i beslut som gäller kommunala tillsynsplaner, kommunala livsmedelsbestämmelser enligt 86 § och taxan för kommunala avgifter får sökas på det sätt som anges i kommunallagen.

75 § Sökande av ändring i beslut om köttbesiktning

Omrövning av ett beslut som gäller köttbesiktning får begäras hos Livsmedelssäkerhetsverket inom 14 dagar från delfäendet av beslutet på det sätt som anges i förvaltningslagen.

Ett beslut som har meddelats med anledning av begäran om omrövning får överklagas genom besvär hos förvaltningsdomstolen på det sätt som anges i lagen om rättegång i förvaltningsärenden.

76 a § Sökande av ändring o förvaltningsdomstolens beslut

Ett beslut av förvaltningsdomstolen i ett i 54 a § avsett ärende som gäller återtagande av godkännande och i ett i 55–59, 61–62 och 64–66 § avsett ärende får överklagas genom besvär på det sätt som anges i lagen om rättegång i förvaltningsärenden. Över andra beslut av förvaltningsdomstolen får, om inte annat föreskrivs någon annanstans, besvär anföras endast om högsta förvaltningsdomstolen beviljar besvärstillstånd.

83 § Register

Livsmedelsverket för med tanke på styrningen och utvecklandet av tillsynen samt den tillsyn som verket utövar riksomfattande register över

- 1) livsmedelslokaler,
- 2) verksamhetsställen som på marknaden släpper ut produkter som kommer i kontakt med livsmedel,
- 3) godkända laboratorier,
- 4) hygienpasstestare och över de personer som har beviljats hygienpass av en testare ,
- 5) utbildade personer som genomgått den utbildning för jägare i hygien som avses i kapitel I i avsnitt IV i bilaga III till hygienförordningen gällande livsmedel av animaliskt ursprung, samt över
- 6) sådana primärproduktionsställen och grupper av primärproduktionsställen som verket har erkänt att uppfyller kraven på kontrollerade uppfödningförhållanden som avses i trikinförordningen.

Livsmedelsverket ger ett godkännandenummer till anläggningar som avses i 13 § 2 mom..

Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården ska föra register över alkoholbutiker och platser för tillverkning och lagring av alkoholdrycker.

Regionförvaltningsverket och den kommunala livsmedelstillsynsmyndigheten för ett register över de livsmedelslokaler som de övervakar och över de verksamhetsställen under deras tillsyn som på marknaden släpper ut produkter som kommer i beröring med livsmedel.

Livsmedelsverket för i enlighet med lagen om landsbygdsnäringsförvaltningens informationssystem (284/2008) register över primärproduktionsställena. Bestämmelser om ansvaret vid registerföringen finns i 5 § i lagen om landsbygdsnäringsförvaltningens informationssystem. Kommunerna använder och uppdaterar registret över primärproduktionsställen i den omfattning de uppgifter som anges i denna lag förutsätter detta.

Livsmedelsverket för, med tanke på styrningen och utvecklandet av tillsynen, utifrån de anmälningar som avses i 40 § 4 mom. och 45 § 1 mom. register över sådant som hänför sig till utredningen av matförgiftningar och uppföljningen och övervakningen av zoonoser.

Denna lag träder i kraft den 20 .

2.

Lag om ändring av lagen om växtskyddsmedel

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om växtskyddsmedel (1563/2011) 2, 24 och 27 §,
av dem 24 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 372/2018 och 27 § sådan den lyder i lag 372/2018 som
följer:

2 § Tillämpningsområde

I denna lag föreskrivs om allmänna krav på växtskyddsmedel, utbildning och examen, utrustning för spridning av växtskyddsmedel och testning av utrustningen, utövande av verksamhet, myndigheter och deras uppgifter, tillsyn samt administrativa tvångsmedel och påföljder.

Denna lag tillämpas också:

- 1) på tillsynen över efterlevnaden av Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1107/2009 om utsläppande av växtskyddsmedel på marknaden och om upphävande av rådets direktiv 79/117/EEG och 91/414/EEG, nedan *växtskyddsmedelsförordningen*, och på verkställigheten av växtskyddsmedelsförordningen i övrigt, samt
- 2) på genomförandet av andra än V kapitlet i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 396/2005 om gränsvärden för bekämpningsmedelsrester i eller på livsmedel och foder av vegetabiliskt och animaliskt ursprung och om ändring av rådets direktiv 91/414/EEG, nedan *förordningen om bekämpningsmedelsrester*.

24 § Tillsynsmyndigheter

Säkerhets- och kemikalieverket svarar för verkställigheten av växtskyddsmedelsförordningen och denna lag, för tillsynen över efterlevnaden av denna lag och de bestämmelser som utfärdats och föreskrifter som meddelats med stöd av den och för organiseringen av tillsynen när det gäller tillverkning, import, utsläppande på marknaden, marknadsföring samt importörers och distributörers hantering av växtskyddsmedel. Säkerhets- och kemikalieverket ska även utöva sådan annan tillsyn över växtskyddsmedel som inte enligt gällande bestämmelser ska utövas av Livsmedelsverket.

Säkerhets- och kemikalieverket är den behöriga myndighet som avses i artikel 75.1 och den myndighet som avses i artikel 75.2 i växtskyddsmedelsförordningen. Verket är behörig myndighet vid åtgärder som gäller genomförandet av kapitel II–IV och VI–X i förordningen om bekämpningsmedelsrester.

I fråga om användningen av växtskyddsmedel, samt i fråga om hantering och lagring i samband med den, svarar Livsmedelsverket för verkställigheten av växtskyddsmedelsförordningen och denna lag samt för tillsynen över efterlevnaden av denna lag och de bestämmelser som utfärdats och föreskrifter som meddelats med stöd av den, samt för organiseringen av tillsynen. Vid tillsynen anlitar Livsmedelsverket närings-, trafik- och miljöcentralerna.

Vid sidan om Säkerhets- och kemikalieverket övervakar Tullen importen och exporten av växtskyddsmedel.

27 § Sakkunnigmyndigheter och sakkunniginrättningar

Naturrensinstitutet ger utlåtanden till Säkerhets- och kemikalieverket om den biologiska effektiviteten och användbarheten av ämnen och preparat som är avsedda som växtskyddsmedel i syfte att utreda förutsättningarna för godkännande av dem.

Livsmedelsverket svarar för kemiska analyser samt fysikaliska och tekniska test av rester av växtskyddsmedel som förekommer i växtprodukter och animaliska produkter.

Denna lag träder i kraft den 20 .

3.

Lag om ändring av lagen om Enheten för utredning av grå ekonomi

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om Enheten för utredning av grå ekonomi (1207/2010) 6 § 1 mom. 24 punkten sådan den lyder i lag 404/2018, samt
fogas till 6 § 1 mom. sådant det lyder i lagarna 308/2016, 858/2016, 1159/2016, 1413/2016, 1419/2016, 324/2017, 454/2017, 923/2017, 1112/2017, 403/2018, 404/2018 och 414/2018 en ny 25 punkt som följer:

6 § Syftet med fullgöranderapporter

Fullgöranderapporter utarbetas till stöd för

- 24) utförande av de uppgifter som anges i 20 b § i lagen om Finansinspektionen (878/2008),
 25) de uppgifter som avses i 16 a § i livsmedelslagen (23/2006).

Denna lag träder i kraft den 20 .